

זוהר לעם

ויצא

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן העניינים

ויצא - חלק א

3 ויצא יעקב מבאר שבע
5 ו' הבלים
7 זוהר המראה המאירה [זחר אספקלריאה דנהרא]
9 ס"מ ואשת זנונים
13 ויצא יעקב מבאר שבע
15 קומה ה'
16 ויצא יעקב מבאר שבע
17 נבואה מראָה וחלום
19 והנה ה' ניצב עליו
20 וייקץ - מה נורא המקום הזה
21 והנה סולם מוצב ארצה
22 ויידר יעקב נדר
24 אמר רבי חייא לאליהו [ר"ח חמא ליה לאליהו]
24 וירא והנה באר בשדה
28 ויצא יעקב מבאר שבע
30 אַעֲבֹדָה שבע שנים
31 צדיק עליון צדיק תחתון
33 ארבע קשרים
34 וירא ה' כי שנואה לאה
35 השבטים
38 הפעם אֹדָה - ותקרא את שמו יהודה
39 ההרהור שלו היה ברחל [הרהורא דיליה ברחל חות]

ויצא - חלק א

ויצא יעקב מבאר שבע

ימין היא בחינת הס"א. והולך ושוקע עד שנסתם כולו, מטעם חיסרון של אור החסדים של קו הימין, שאין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים.

נמצא שרבי שמעון חולק על רבי חייא בד' דברים:

א. ויצא יעקב, לא זריחה, אלא יציאה מרשות לרשות,

ב. שלא היה כלול בעת היציאה מדרום וצפון, אלא שהיה בהארת השמאל בלי הימין,

ג. באר שבע אינו בינה, אלא הנוקבא בשלמותה כשהיא דבוקה במזרח,

ד. חרן אינו הנוקבא דז"א, אלא רשות דס"א.

ד) רבי יוסי פירש המקרא על הגלות. בתחילה היה יורד אור מעומק העליון, בינה, ויעקב, ז"א, לקח אותו והלך, והשפיע לבאר שבע, הנוקבא הנבנית מאו"א. יעקב היה מאיר מאו"א, והשלים אותה הבאר בכל שלמותה. ובימי הגלות נוסע מבאר שבע והולך לחרן, כלומר חרון אף של הקב"ה, מדרגה הרעה, מלכות דקליפות. ונמצא שהוא חולק ג"כ על רבי חייא באותן ד' דברים.

ה) אלא כשהשמש, ז"א, הולך למערב, הנוקבא, נקרא מערב מקום של השמש, הכיסא שלו, המקום שהשמש שורה עליו. כמ"ש, ואל מקומו שואף זורח הוא שם. שהולך אל המקום להאיר עליו, והוא לוקח כל האורות, מקו ימין ומקו שמאל, ומאספם אליו, שמשפיע אותם אל הנוקבא.

ו) הקב"ה, ז"א, המניח תפילין לוקח כל כתרים העליונים, שהם אבא עילאה ואמא עילאה, המוחין דחכמה ובינה, שהם ב' פרשיות: קדש לי כל בכור פטר, והיה כי יביאך. קדש, הוא המוחין דאבא עילאה,

א) ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. רבי חייא אמר, ויצא יעקב, לשון זריחה, כמו השמש יצא. באר שבע, בינה, שמשם מקבל ז"א אורו. חרן, נוקבא המקבלת אור השמש, ז"א. ואומר, זורח השמש ובא השמש, ואל מקומו שואף זורח הוא שם. וזרח השמש, זה יעקב, ז"א, כשהיה בבאר שבע, בינה. ובא השמש, כאשר הלך לחרן, נוקבא דז"א. שכתוב, ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש. ואל מקומו שואף זורח, שכתוב, וישכב במקום ההוא. הנוקבא נקראת מקום, ושם הוא שואף ומאיר.

ב) השמש, אעפ"י שמאיר לכל העולם, נסיעותיו הן רק בב' צדדים, הולך אל דרום וסובב אל צפון. משום שדרום הוא קו ימין וצפון הוא קו שמאל. ונמשך ויוצא השמש בכל יום מצד מזרח, שהוא בחינתו עצמו, ת"ת, והולך לצד דרום, לקו ימין, חסד. ואח"כ סובב לצד צפון, לקו שמאל, גבורה, שנכלל מהארת ב' הקווים, ומצד צפון הולך לצד מערב, הנוקבא, שכתוב, וילך חרנה. ההארה המרומזת בהכתוב, ויצא יעקב, הארה שלמה, שכלולה מב' הקווים ימין ושמאל, חכמה וחסדים יחדיו.

ג) אלא, שהוא יצא מכלל ארץ ישראל, שכתוב ויצא יעקב מבאר שבע, הנוקבא בשלמותה, הנקראת א"י. והלך לרשות אחר, שכתוב, וילך חרנה, הוא חוץ לא"י, ששם רשות הס"א. יצא ממזרח, קו אמצעי, הכולל ב' הקווים ימין ושמאל, כמ"ש, ויצא יעקב מבאר שבע, שמיטה, הנוקבא, שלקח מעומק העליון, בינה, את האור המאיר והולך למערב. כלומר, שלקח אותו אור שהולך ושוקע במערב, שהוא קו שמאל בלי הימין, כמ"ש, וילך חרנה, כלומר מקום שדין וחרון אף שמה, רשות הס"א. כי הארת שמאל בלי

שבע. והשמש הזה אינו מאיר אלא מיובל. וע"כ כתוב, ויצא יעקב מבאר שבע, בינה, וילך חרנה, מערב, שמיטה, הנוקבא. אשר באר שבע היא בינה, וחרן היא נוקבא.

ה אלא, ויצא יעקב מבאר שבע, הוא מערב, שנת השמיטה, הנוקבא, וילך חרנה, הוא שנת עורלה, משום שיצא מרשות הקדושה לרשות אחר, כי ברח מפני אחיו. וכאשר הגיע לבית אל, רשות קדוש, כתוב, ויפגע במקום. מתחילה יצא יעקב מרשות הקדושה, משום שלקח הארת שמאל בלי ימין, ולבסוף חזר לקדושה ונכלל מכל האורות, ואז נאמר, ויפגע במקום.

ו מאיזה מקום? מקומו של ז"א, הנוקבא.

ז ויקח מאבני המקום, שבחר אבנים יקרות, מרגליות טובות, שהן שתיים עשרה אבנים עליונות, ותחתיהן שתי עשרה אלף ורבעות אבנים מחוטבות, וכולן נקראות אבנים. משום זה כתוב, מאבני המקום, ולא אבני המקום, הנוקבא.

הנוקבא נקראת אבן. והמדרגות שבה מכונות אבנים טובות. ומשום שמקבלת מנה"י דז"א, הנקראים רגלים, היא מכונה ג"כ מרגליות מלשון מרגלותיו. ומספר י"ב רומז על חכמה ועשרה על חסדים ומורה על הארת חכמה. כי מורה שממותקת כולה בבינה וראויה לקבלת החכמה, וע"כ יש בד' ספירות חו"ב תו"מ שלה, אחר התכללותם זה בזה, רק י"ב ספירות, חכמה בינה ות"ת בכל אחת מהן, ובחינת עצמה חסרה, מחמת שנמתקה בבינה. וע"כ הם ד"פ ג', שהם י"ב, ולא ד"פ ד' שהם ט"ז. וזה הים של שלמה, העומד על שני עשר בְּךָר. כי הנוקבא, בעת שמקבלת הארת חכמה, נקראת ים, ואז עומדת רק על י"ב ספירות, הנקראות בְּךָר, כלומר ג' לכל רוח, ולא ד'.

והארות העוברות לעולמות מאצילות ולמטה נבחנות ג"כ למספר י"ב, ולהיותן מבחינת חכמה והן אלפים. וע"כ הן י"ב אלפים אבנים. ומבחינת הארת החסדים

חכמה. והיה כי יביאך, הוא המוחין דאמא עילאה, בינה. והם תפילין שבראש, ג"ר דתפילין, י"ה, המכונים ראש, ג"ר. ואחר שלקח המוחין דאו"א, י"ה, לוקח ימין ושמאל של מוח הדעת, שהם ב' פרשיות: שמע ישראל, והיה אם שמוע, שהם ו"ה. ונמצא שז"א לקח בזה כל המוחין חו"ב חו"ג, שהם ד' הפרשיות, המכונים תפילין דקב"ה.

והוכיח רבי חייא בזה לרבי שמעון, שאין לומר, שויצא יעקב מבאר שבע, פירושו שלקח רק הארת השמאל בלי ימין, כדברי רבי שמעון, כי השכינה נקראת מקום בעת שמשפיע לה מכל האורות. וכאן כתוב, ויפגע במקום, שיעקב האיר לה כל האורות, ולא רק הארת שמאל בלבד. וסתר בזה כל דברי רבי שמעון, כי לפי"ז נמצא אשר ויצא יעקב, אין פירושו, שיצא מרשות הקדושה לרשות הס"א, כדברי רבי שמעון, אלא שהיא זריחה שלימה, שהרי האיר מכל האורות יחד, שהיא קדושה. וכן באר שבע, בינה, המקור של צד מזרח, הכולל לכל האורות יחד. וחרן הנוקבא דקדושה, המקבלת אותה השלמות, ולא ס"א, כדברי רבי שמעון. ונמצא שדחה בזה כל דברי רבי שמעון.

אמנם באות ח' להלן משיב לו רבי שמעון, אשר חרן היא העורלה, אלא אח"כ חזר יעקב לנוקבא דקדושה, שעליה כתוב, ויפגע במקום. ומיושב הכל.

ח תפארת ישראל, ז"א, לוקח כל הד' מוחין חו"ב תו"מ. וכשנמשכה כנסת ישראל למעלה אל הבינה, לוקחת גם היא את כולם, כמו ז"א, וכוללת את עולם הזכר של הקב"ה, בינה, וכן עולם הנקבה של הקב"ה, בחינתה עצמה. וכמו שכל האורות יוצאים מעולם של הבינה, כן לוקח אותם כולם עולם של הנוקבא. כי הבינה שווה עתה אל הנוקבא, מטעם שעלתה אליה והלבישה אותה, והתחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. ומשום זה באר שבע הוא יובל, בינה, באר שבע הוא שמיטה, הנוקבא. משום שאורותיהם של הבינה והנוקבא שווים, לכן נקראים שתיהן באר

מערב, חו"ב תו"מ, וכתוב, ומשם יפרד והיה לארבע ראשים. שלושה אבנים נתן לרוח צפון, ושלושה לרוח מערב, ושלושה לרוח דרום, ושלושה לרוח מזרח, ואותו המקום עומד עליהן להתתקן בהן. כמ"ש, ועומד על שני עשר בְּקָר.

יב וישכב במקום ההוא. וישכב, אותיות, ויש כ"ב. שהם י"ב מרגליות שלמטה, שהנוקבא עומדת עליהם, המורה על חכמה שבה. וכל אלו המדרגות, שהן על מקום הוה, הם ע"ס, שמספר הוה מורה על הארת חסדים שבה. הרי הם כ"ב, הרומז על שלמותה, הן מחכמה והן מחסדים, כיוון שנתתקן המיטה בכ"ב, שכב בה. מי שכב בה? השמש, ז"א. וע"כ כתוב ביעקב, ז"א, וישב על המיטה, כי לו היא ראויה, ולא לזולתו, משום שהיא הנוקבא דז"א. וע"כ, וישכב במקום ההוא. ועל זה כתוב, וזרח השמש ובא השמש.

המלבישה החכמה, נבחנות לרבבות, כי עשרה אלף הוא ריבוא, המורה על הארת חסדים שבתוכן חכמה. ושעוברות דרך המסך שמתחת האצילות, הן נחצבות ונפרדות מאור אצילות, מפאת המסך המסיים את עולם האצילות. ותחתיהן, תחת י"ב אבנים שבנוקבא דאצילות, שתי עשרה אלף ורבבות אבנים מחוטבות, שהארות החכמה היא י"ב אלף. והארות החסדים הן רבבות. והן מחוטבות, מחמת שעברו דרך המסך דאצילות, החוצב ומפרידן מאצילות. וכולן נקראות אבנים, הן י"ב מדרגות שבה עצמה, והן הארותיה הנמשכות ממנה י"ב אלפים ורבבות, כולן נקראות אבנים. משום זה כתוב מאבני המקום, להורות שלקח רק אותן י"ב אבנים שבה עצמה.

יא וישם מראשותיו, של אותו המקום, הנוקבא. מראשותיו, לארבע ראשים של העולם, לדי רוחות, דרום צפון מזרח

ז' הבלים

עולם. ז' הבלים הם ז' נשמות בתוך ז"ס חג"ת נהי"מ של העולם, שהוא הנוקבא. חג"ת מכונות עמודים ונהי"מ מכונות אדנים.

יד א"כ הם המרגליות הטובות שהעולם עומד עליהן? הרי במקום אחר כתוב, שהם חורבן העולם, כמ"ש, זה הבל וחולי רע ורעות רוח. אלא אע"פ שאלו ז' הבלים קדושים, הם קיום העולם, יש כנגד, ז' הבלים שכל הדינים שבעולם יוצאים מהם ומתפשטים מהם, להעניש בני אדם ולתקן אותם, שילכו בדרך הישר. ונקראים: הבל, שחולי רע שורה בו, הבל שהוא רעות רוח. והם קיום העולם, כי בשבילם הולכים בני אדם בדרך הישר וביראה מפני הקב"ה. וע"כ, הרבה הבלים הרעים מתפשטים משבע הבלים דקדושה, להיותם גם הם קיום העולם.

טו מה שהתחיל הספר בהכתוב, וזרח השמש ובא השמש, הוא מפני שהוא הבל

יג וזרח השמש ובא השמש. מה ראה שלמה המלך, אשר ההתחלה של ספר החכמה שלו הוא מזריחת וביאת השמש? שלמה המלך העמיד את ספרו על ז' הבלים, שהעולם עומד עליהם, והם עמודים ואדנים, המהווים קיומו של העולם. ומשום זה המה נקראים הבלים. כי כמו הגוף שאינו מתקיים בלי הבל, אף העולם אינו מתקיים זולת על ההבלים, והם שבע, שכתוב, הבל הבלים, אמר קוהלת, הבל הבלים, הכל הבל. הרי ז' הבלים.

הדיבור, שהוא הנוקבא, כולל בתוכו קול והבל, אשר ההבל הוא שורש אל הקול, והקול הוא שורש אל הדיבור. וע"כ הם נבחנים לנר"ן. הבל, הנשמה, שורש הרוח. קול, רוח, שורש אל הנפש, המכונה דיבור. ז' הבלים, ז"ת דבינה, הנקראת נשמה. מלובשות בז"ת דז"א, הנקרא רוח, ובתוך ז"ת דנוקבא, הנקראת נפש, וכן נקראת

למטה אלא ממטה למעלה, מתקיים הארת שני הקווים, או חוזרים ז' הבלים ונעשים אורות ונשמות להנוקבא, והעולם מתקיים, שמקבלת המוחין הגדולים הנקראים קיום.

כל מה שנעשה תחת השמש, כל מי שממשיך את הארת החכמה אל מתחת השמש, ממעלה למטה, שאין זה עבודת הקב"ה, ע"י המשכה הזו נעשה האור להבל, שבירת הרוח, שכתוב, הבל ורעות רוח. אבל עבודת ה' מעלה את האור למעלה מהשמש, שממשיך האור ממטה למעלה, מהשמש ולמעלה ולא מהשמש ולמטה. ואז נעשה ממנו הבל קדוש, שמתהפך לאור, ונעשה נשמה לנוקבא, ומתקיים העולם.

שמש הוא הבל המקיים את העולם, שנעשה נשמה לנוקבא, הנקראת עולם, שהוא התיקון של כל ז' הבלים. כי אחר שהשמש, ז"א, הכריע בין הקווים ימין ושמאל שבישסו"ת, בשלושה היוצאים מאחד, וקיבל אותם גם הוא באחד הזוכה בשלושה, ואז ממשיך השמש ג' קווים שבבינה בזה אחר זה.

ותחילה, וזרח השמש, מבינה, ישסו"ת, קו ימין, אור החסדים. ואח"כ ממשיך משם קו שמאל, ובא השמש, שנעשה חושך, כמ"ש, כי הכל הבל. ואח"כ מגלה בחינתו עצמו, קו אמצעי, לייחד הימין ושמאל זה בזה ולהבדיל ביניהם, שהימין יאיר ממעלה למטה והשמאל רק ממטה למעלה, כמ"ש, ואל מקומו שואף, שואף ומאיר אל מקום יציאתו ממטה למעלה, אשר אז חוזר ההבל ונעשה אור ונשמה אל הנוקבא, העולם. והשמש הוא הבל המקיים את העולם, וזהו שמבאר הכתוב, וזרח הוא שם. שבדרך זו חוזר וזורה, כי ההבל חוזר להיות אור.

משום זה, כל שנמשך משמש ולמטה, לא באמונה ולא בקדושה. וכתוב, אין יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, כי מתחת מדרגה זו לא צריכים להמשיך ולהידבק, כי אז יחזור האור וייעשה הבל ורעות רוח. ושיעור הכתוב, שלא נשאר יתרון לממשיך מתחת השמש, וזה רע בכל אשר ממשיך

המקיים העולם, להביא את האדם בתוך האמונה העליונה של הקב"ה שיזכה למוחין העליונים דבינה, אמונה העליונה דקב"ה. וע"כ כל מה שהיא מתחת המדרגה הזו, מתחת השמש, אינו האמונה, אינו מהקדושה. וע"כ כתוב, ואין יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. כי מתחת זו אין צריכים להידבק. ז' הבלים הקדושים וז' הבלים הרעים.

שורשם קו שמאל דיסו"ת, שבמחלוקת עם קו ימין שבו, שאז נסתמים האורות שבו ונעשים כמ"ש, הבל ורעות רוח. ומתוך שישסו"ת, ז"ת דבינה, חג"ת נהי"מ, יש כאן ז' אורות שנחרבו ונעשו ז' הבלים. ותיקונם ע"י עליית הקול, ז"א, לישסו"ת, שהכריע בין ב' הקווים, והבדיל ביניהם, שהשמאל יאיר ממטה למעלה, והימין ממעלה למטה. ובוה קיים את שניהם, וז' הבלים חזרו ונעשו לז' אורות.

ביציאת קו שמאל להאיר בלי ימין, נעשה הכל הבל. ואח"כ בעליית הקול, הקו האמצעי שקיים את שניהם, חזרו ז' הבלים ונעשו לז' אורות, אשר ז' אורות הללו הם כל המוחין דחכמה, המכונים ראייה, המתגלים לתחתונים. וע"כ אמר שלמה עליהם, את הכל ראיתי בימי הבל, שבהבלים נגלו לו כל המוחין דראייה. כי אלו ז' הבלים מתלבשים בז"ס דקול, ושניהם בז"ס של דיבור, שהוא הנוקבא, הנקראת עולם, שבה מקום הגילוי של אלו הבלים, שנעשו לז' אורות דראייה. ובהם מתקיים העולם.

ג' ספרים עשה שלמה כנגד ג' קווים: שיר השירים, ביאור לקו ימין, חסד. קוהלת, ביאור לקו שמאל, גבורה. משלי, ביאור לקו האמצעי, ת"ת.

כל האורות קו השמאל הן בז' הבלים, כמ"ש, את הכל ראיתי בימי הבל. נמצא שכל ספר קוהלת מבאר את ז' הבלים הללו, הטובים והרעים, להיותו ביאור לקו השמאל. כל התיקונים של ז' הבלים הם, ע"י קו האמצעי, ז"א, הנקרא קול, שמש, שע"י שמבדיל בין הארת קו ימין וקו שמאל, שהארת החכמה שבשמאל לא תאיר ממעלה

למתחת השמש, כי הכל יִחַרַב וַיַּעֲשֶׂה הַבַּל. (טז) השמש בלבנה, ז"א בזיווג עם הנוקבא, הם אחד בלי פירוד. והלבנה, אע"פ שתחת השמש, כי הנוקבא למטה ממדרגת ז"א, עכ"ז בעת הזיווג, הכל שמש בלי פירוד, שגם הלבנה נחשבת אז חלק מהשמש,

כי דבקות הרוחני פירושו, השוואת הצורה. וע"כ היא יכולה לקבל החכמה מהשמש, ז"א, ואינה נחשבת למטה משמש. אבל אם ממשיך החכמה למטה מהשמש, ז"א והנוקבא שלו, נעשה הכל הבל וְרַעוּת רוּחַ, קליפה ומזיק, ואסור להידיבק בו.

זוהר המראה המאירה [זוהר אספקלריאה דנהרא]

אור החכמה מחסדים ואור החסדים מחכמה, ונשלמת הארתם.

ומטרם ביאת קו אמצעי לייחדם זה בזה, נבחנים ב' הקווים סתומים, כי הקו ימין, מ"י, יש בו ה' שנכנסה לאור והוא עוד אויר, והוא נבחן משום זה לסבך סתום, שהסבך שלו עוד לא נפתח. והקו שמאל, אל"ה, שבהם כבר ירדה ה' מאויר והסבך נפתח, אמנם הוא נמצא בהסתרת האור, כי הוא חושך ואינו מאיר מחמת חיסרון של חסדים, ונבחן בשם סְתָר סתום.

ונמצא שעם ביאת קו אמצעי, המיוחד אותם זה בזה ומשלים אותם, הקו האמצעי מסיר סבך הסתום מקו ימין, כי עתה הוא נכלל בהארת השמאל, והי' יורדת מאויר, גם מקו ימין, ונעשה אור, כמו השמאל. וגם קו האמצעי מסיר סְתָר הסתום מקו שמאל, כי עתה הקו שמאל נכלל בחסדים שבהארת הימין, וכשהחכמה מלוכשת בחסדים היא מאירה בכל השלמות.

אמנם זה אינו נעשה בבת אחת, אלא מתחילה הוא משלים קו ימין מבחינתו עצמו, בלי התכללות השמאל, המוריד י' מהאור שלו, שדוחה הארת השמאל ומשליט את החסדים שבהארת הימין. ומתוך שמעדיף החסדים שבימין על הארת החכמה שבשמאל, הרי החסדים נכללים בזה מכל השבח שנמצא בהארת השמאל. ונמצא שמצד אחד לא הוריד כלל ה' מאויר שבקו ימין, ועדיין הוא אויר, חסדים בלי חכמה. ומצד הב' נבחנים החסדים עתה לבחינת ראש וג"ר, מתוך שהם עדיפים וחשובים לו יותר מהארת הג"ר שבשמאל. אמנם ראש זה אינו ראש ממש, משום

(יז) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב: בתוך סבך הסתום, ומתוך סְתָר הסתום, יוצא זוהר המראה המאירה, כלול משני צבעים המתחברים יחד. כיוון שאלו נכללו זה בזה, נראים בו כל הצבעים. והוא נקרא ארגמן, שכל מראות המאורות כלולים בו. כלומר, כמו צבע ארגמן, שהיא התכללות מכל מיני צבעים, כן זוהר המראה המאירה נכללים בו כל האורות.

כל המוחין יוצאים על סדר ג' נקודות חולם שורוק חיריק. שמתחילה עולה מלכות המסיימת לבינה, ונופלים ג' כלים התחתונים, שהן ג' אותיות אל"ה דאלקים, ומסתלקים ממנה ג' אורות עליונים, שהם נשמה חיה יחידה, ונשארה בקומת רוח, בב' כלים מ"י דאלקים.

וקומת רוח זו שנשארה, י' שנכנס באור ונעשה אויר, רוח. ואור זה הנשאר מכונה הארת חולם, וי' זו שנכנסה באור הבינה ועשה אותה לאויר, נבחן לסבך, המורה שאור הבינה נעשה מסובך בקשרים שצריכים לפותחם, שצריכים לחזור ולהוריד ה' מאויר, ולהחזירה לאור כמקודם, שמורידים המלכות מהבינה למקומה, וג' אותיות אל"ה, שנפלו ממנה, חוזרות ועולות ומתחברות למדרגת הבינה, וחוזרות ונשלמות עשרת הכלים וג"ר דאורות.

וחזרה של ג' אותיות אל"ה אל הבינה, וירידת ה' מאויר, מכונה הארת השורוק. שעם יציאת הארה זו של השורוק, נעשה סתימת המאורות, משום שאין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, עד שבא קו אמצעי, ז"א, ומכריע ומיחד ב' הקווים, מ"י אל"ה, ונכלל

המדרגה זו הם המוחזין דיעקב. ולפיכך נבחן יעקב בחיר שבאבות. כי אברהם ויצחק אינם מגיעים למלכות לתקן אותה, כי הם ב' קווים ימין ושמאל, ושניהם שולטים ושניהם בחינת ידוע, שהי' יצא מאויר הבינה ונשאר אור, ותיקון זה אינו מגיע לעצמות המלכות. משא"כ מדרגת יעקב, שג"ר שלו הם ג"ר דחסדים, והם בבחינת לא ידוע כלל, שתיקון זה מגיע למלכות בשווה כמו לבינה. וע"כ נבחן יעקב לבחיר שבאבות.

זוהר זה של מדרגת יעקב, על בירור שם הוה, שתיקונו מגיע גם למלכות, נקרא בחיר שבאבות, שכתוב, יעקב אשר בחרתיך. ונקרא בשני שמות, יעקב וישראל. שמתחילה נקרא בשם יעקב, בשעה שמשליט רק את הימין, ואח"כ כשמקיים הארת שניהם, שגם החכמה מאירה אחר שנכללת בחסדים, אז נקרא בשם ישראל.

יט כשהיה בתחילה, מטרם שיצא לחרן, היה בסוף המחשבה הזו, הפירוש לתורה שבכתב הנקראת תשבע"פ, הנוקבא. מחשבה, פירושו בינה. סוף המחשבה, הנוקבא בעת שנמתקת בבינה. וע"כ נקראת באר, ביאור לשבע, בינה, שמבארת ומגלה החכמה שבה, שנאמר, ויבנהו שבע שנים. וביהמ"ק ראשון הוא בינה. כשהנוקבא מקבלת חכמה מבינה, והיא בבחינת קול גדול, ולא קול יעקב, שהיא חסדים.

כ סוף המחשבה הזו הוא באר שבע. ויעקב, שהיה בבאר שבע הזו, השיג בזה ראש האמונה, ג"ר דחסדים. כיוון שיעקב נדבק באמונה הזו, בג"ר דחסדים, היה נצרך להתנסות באותו המקום שנתנסו שם אבותיו, שנכנסו שם בשלום ויצאו בשלום.

המדרגה הראשונה של מוחזין דחיה אינה מקובלת זולת בדרך ניסיון, כאברהם, שלא ציווהו ה' לרדת מצריימה אלא הרעב דָּחפו. כיוון שנדבק באמונה הזו, בג"ר דחסדים, מדרגת הנשמה, עתה הוצרך עוד להשיג מדרגת חיה, היה נצרך להתנסות באותו המקום שנתנסו שם אבותיו שנכנסו בשלום

שהי' עוד לא ירדה מאויר שלו, וע"כ הוא מכונה ראש האמונה, כי אור החסדים נקרא אמונה. וכיוון שהוא ראש מבחינת החסדים בלבד, נקרא ראש האמונה.

אלא אח"כ, שנעשה התכללות הב' של ימין ושמאל, שהימין נכלל משמאל ממש, והי' יורדת מאויר של קו ימין, והשמאל נכלל מימין, וגם הוא מאיר עתה כמו הימין, אלא ממטה למעלה, אז נבחן התכללות הוה לראש ממש, כיוון שכבר נפתח הסבך שלו. ואלו ב' המדרגות, הראשונה יעקב והשנייה ישראל, אותיות ל"י רא"ש. ויש ג' מיני התכללות של ימין ושמאל, שהתכללות הראשונה יעקב, והשנייה והשלישית ישראל.

יח בוהר הוא שורה השם הויה, ג"ר. השם שורה רק על הארת הימין, שעוד לא נפתח הסבך שלו ואינו ידוע כלל, ואינו שורה על השמאל, אע"פ שכבר נפתח הסבך שלו, שכבר יצאה הי' מאויר שלו, והוא ידוע. זוהר הוה נקרא קול יעקב, ואינו נקרא קול גדול. בוהר הוה נראה אור דג"ר דבינה, הנקראת אמונת הכל, כי החסדים הללו הם ג"ר, כמו החסדים דג"ר דבינה.

אותו הסתום שאינו ידוע כלל, הסבך הסתום שבהארת הימין, בו שורה השם הויה, שלם מכל הצדדים. כי העליון והתחתון, בינה והנוקבא, נמצאים כאן ונכללים בוהר הוה. וע"כ נבחן יעקב בחיר שבאבות, כי הוא כלול מכל הצדדים.

כי הארת שמאל אע"פ שהוא ידוע, כי הוֹרְדָה הי' מאויר הבינה, שהורדה המלכות מהבינה, והבינה חזרה להיות אור ג"ר. מתתקן בזה רק העליונה, בינה, אבל התחתונה, המלכות, אינה מקבלת מזה שום תיקון. משא"כ זוהר הארת הימין, שהחסדים שלו נעשו ג"ר, ושם הויה שורה בו, אע"פ שהוא לא ידוע כלל, אע"פ שהמלכות נמצאת עוד בבינה, נמצא שנתקנה בזה גם התחתונה, המלכות הנמצאת בבינה, בשווה כמו העליונה עצמה, ועל שניהם שורה שם הויה בשווה.

אור הנשמה, הכרעת הארת הימין, הוצרך להביא מתנה לצד ההוא, גם להשליט את הארת השמאל, מדרגת חיה, שזהו רק ע"י ניסיון, כי כל מי שניצל משם, שעמד בניסיון, הוא אהובו ובחירו של הקב"ה. שכתוב, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע, שהוא האמונה, קו הימין, וילך חֲרָנָה, צד שמאל, ששם נאחזת אשת זנונים, אישה מְנַאֲפֶת. ואמנם יש הרבה חילוקים באלו חמישה הנסיונות: עצה"ד, יין המשכר, מצרים, פלישתים, חרן, שנתנסו בהם אדה"ר, נוח, אברהם, יצחק, יעקב, מ"מ שורשם אחד הוא, המשכת החכמה ממעלה למטה, הנקרא אשת זנונים.

ויצאו בשלום, כי אין מדרגת חיה מקובלת אלא על ידי ניסיון.

כא אדה"ר נכנס בניסיון, שהנחש התגרה בו, ולא נשמר, ונתפתה וחטא באשת זנונים, שהוא נחש הקדמוני. נוח נכנס בניסיון, ולא נשמר ונתפתה אחר אשת זנונים, וחטא. אברהם נכנס שם ויֵצֵא, שכתוב, ויֵרֵד אֲבֹרָם מִצְרַיִם, וכתוב, ויעל אברם ממצרים. יצחק נכנס שם ויֵצֵא, שכתוב, וילך יצחק אל אבימלך, וכתוב, ויעל משם באר שבע.

כב יעקב, כיוון שנכנס במדרגת האמונה,

ס"מ ואשת זנונים

הארת הרוח של הזכר דקה, כלומר ו"ק בלי ראש. הרוח של הנקבה מתבארת בהרבה דרכים ושבילים, כי הוא פרצוף שלם ראש וגוף, כי בקליפה הנקבה גדולה מהזכר. והיא נדבקת ברוח של הזכר, והיא מְתַעֲדָה [מתקשטת] בהרבה עדיים, כמו זונה מתועבת, העומדת בראש דרכים ושבילים לפתות בני אדם. וזה מלמדנו, שהיא זקוקה רק למתחילים לילך בדרך ה', שהם עלולים ליפול בפח שלה. וזה נבחן כעומדת בראש הדרכים של עבודת ה'. אמנם אלו הרגילים בדרכי ה', כבר אותה הזונה נפרדת מהם, ואין לה שליטה עליהם.

כג השוטה הקרב אליה, היא מחזיקה בו ומנשקת אותו, ומוזגת לו יין מלא שמרים, דמְרוֹרֵת פְּתָנִים. כיוון ששתה כבר הוא זונה אחריה. לאחר שרואה שהוא זונה אחריה וסר מדרך האמת, היא מתפשטת מכל אלו התיקונים, שהייתה מתתקנת כלפי אותו השוטה.

כד התיקונים שלה לפתות את בני אדם, הן: שערותיה מתוקנות, אדומות כשושנה. פניה לבנות ואדומות. באזוניה תלויים שישתה תיקונים של אֶטוֹן מצרים. על עורפה, תלויים כל הכוחות שבארץ הקדם. פיה,

כג מתוך תוקף אורו דיצחק, קדושה, ומתוך שְׁמֵרֵי היין, קליפות, משניהם יצא צורה אחת, מורכבת משוב ורע, הכלולה זכר ונקבה כאחד. היא אדומה כמו ורד, ומתפרשת לכמה צדדים ודרכים, שיש בה הרבה בחינות.

כי הארת יצחק, היין המשמח אלקים ואנשים, הוא הארת החכמה המאירה רק ממטה למעלה. ואם מרבה בשתיית היין, ממשיך ממעלה למטה, אז, כמ"ש, לא זכה זה רע, כי מתגלה המלכות דצ"א וכל האורות מסתלקים. ומלכות זו מכונה שְׁמֵרֵי היין. וכמ"ש, ויִשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר, כי שתה יתר מכשעור, ואז, וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אוהלו. כי נגלו שמרי היין. וכתוב, שמאורו של יצחק, מיין המשמח, ומשמרי היין, מגילוי המלכות דצ"א, שכל האורות מסתלקים בסיבתה, מהרכבתם יחד, כמו יין המלא שמרים, יצאו דבר ונוקבא דטומאה. הזכר נקרא ס"מ, והנקבה שלו כלולה בו תמיד. כמו שבצד הקדושה בקטנות, שזו"ן כלולים זה בזה, כן הוא בס"א זכר ונקבה כלולים זה בזה. הנקבה של ס"מ נקראת נחש, אשת זנונים, קֵץ כל בשר, קֵץ הימים.

כד שתי רוחות רעות נדבקות ביחד.

למרכבת הטומאה כמעט כל מה שיש בקדושה, כדי שיהיה להם כוח לפתות בני אדם אחרים. ועי"ז עשה י"א (11) התיקונים לאשת זנונים, שיהיה לה כוח לפתות בני אדם. וכמ"ש בעצה"ד, וְתָרָא האישה כי טוב העץ למאכל, וכי תאוה הוא לעיניים, ונחמד העץ להשכיל, ותיקה מפריז, ותאכל. שאם לא היו אלו התיקונים בעצה"ד, המושכים את הלב, לא הייתה אוכלת.

מספר י"א התיקונים הם כמ"ש, עֲשֵׂתִי עֲשֶׂרָה (11) יריעות עיזים, שהם: שערות, פנים, אוזניים, עורף, פה, לשון, דיבורים, שפתיים, מתיקות, לְבוּשׁ, ומ' תיקונים חסר א'. שכל אלו הגיעו אליה מהנוקבא דקדושה, כמ"ש, אִימְלָאָה החורְבָּה, שלא נבנה צור אלא מחורבנה של ירושלים.

תיקון א. שערותיה מתוקנות, אדומות כשושנה. צבע אדום שעל השערות, להורות על הארת חכמה משמאל, המכונה אדום. כי החכמה נקראת ראייה, והצבעים מושגים ע"י חוש הראייה, חכמה. וצבע אדום החשוב שבצבעים, ע"כ נראה מרחוק.

תיקון ב. פניה לבנות ואדומות. צבע לבן מורה על הארת חסדים. וצבע אדום, על הארת החכמה. ונודע שכל השלמות שבחכמה הוא בחיבורו עם הארת החסדים. לפיכך נעשה בפנים שלה תיקון של מזיגת חכמה בחסדים, שזהו כל היופי שבנוקבא, המושכת את הלב.

תיקון ג. באוזניה תלויים שישה תיקונים של אָטוֹן מצרים. אוזניים, בינה. אָטוֹן מצרים, חכמה, כמ"ש, וְהֶאֱבַדְתִּי את חכמת מצרים. אמנם שורש חכמה זו מפינה שחורה לחכמה, ולא חכמה דאו". כי שורשה היא נהר פישון, ונמשך מנהר היוצא מעדן, שהוא בינה החזרת לחכמה ולא חכמה ממש. וע"כ הן תלויים על אוזניה, שהן בינה. שישה תיקונים נעשו לה מאָטוֹן מצרים הו, נגד תגית נה"י, וחסר תיקון השביעי כנגד המלכות, מטעם גניזת המלכות דצ"א בהנוקבא דקדושה, הנקראת מנעולא, כמ"ש, זכה הרי טוב.

מתתקן בפתיחה קטנה וצרה יפה בתיקוניה. הלשון, כחרב חדה. הוחלקו דבריה כשמן. שפתותיה, יפות אדומות כשושנה, מתוקה מכל מתוק שבעולם. מלובשת ארגמן ונתתקנה בארבעים תיקונים חסר אחד.

כזו השוטה, הולך אחריה ושותה מכוס יינה, ומנאף עימה וזונה אחריה. מה היא עושה? מניחה אותו ישן במיטתו, ועולה למעלה ומשטנת עליו, ומקבלת שם רשות להורגו, ויורדת אליו. והיא כבר הסירה את התיקונים מעליה, ונעשתה גיבור עריץ עומד לנגדו, לובש לְבוּשׁ של אש לוהט, מטיל פחד עצום המחריד גוף ונפש. מלא עיניים איומות, חרב חדה בידיו, טיפות מרות תלויות על חרב ההוא, הורג את שוטה ההוא ומטילו לגיהנום.

עצה"ד ויין המשכר ואשת זנונים הם דבר אחד, המשכת הארת השמאל ממעלה למטה. נוקבא היא עצה"ד טוב ורע, כי יש בה ב' נקודות מפתחא ומנעולא. ושנאמר, אם זכה הרי טוב, שהולך בדרך קו אמצעי, שממשיך הארת החכמה שבשמאל רק ממטה למעלה. ואז נגנזה נקודה דמנעולא שבנוקבא דז"א, מדה"ד, ונקודה דמדה"ר גלויה, ואז משפיעה כל טוב לתחתונים. וזה נבחן שהאדם דבוק בזו"ן דקדושה, והיין שהוא שותה, המוחין דשמאל, שותה במידה, משמח אלקים ואנשים. אבל אם לא זכה הרי רע, שאם מגביר את קו השמאל וממשיך הארתו ממעלה למטה, אז נגלה בהנוקבא דז"א נקודה דמנעולא, מדה"ד, וכל אורות החיים מסתלקים ממנו, כמ"ש, מעפר אתה ואל עפר תשוב. וזה נבחן שהאדם נדבק באשת זנונים ושתה יין המשכר, ששתה יותר מהמידה, כי המשיך הארת השמאל ממעלה למטה. ואז נתגלו שמרים בתוך היין, שהיא נקודה דמה"ד, והיין נעשה בשבילו כוס התרַעְלָה. כי השמרים ממיתים אותו.

ורצה הקב"ה להביא את הצדיקים לידי ניסיון, כדי שיזכו במוחין הגדולים, ע"כ כתוב, זה לעומת זה עשה אלקים, שנתן

לקוחים הם ממנה, כמ"ש, אימלאה החורבה, שאין צור, מלכות דקליפה, אשת זנונים, נבנית, אלא מחורבנה של ירושלים, מלכות דקדושה. וכן להיפך. ואין ביניהם אלא באחריתם, כי הדבוק בהנוקבא דקדושה הולך ועולה מדרגה אחר מדרגה עד, ואחריה ישיגה מאוד, והנופל בפח אשת זנונים נמצא, ואחריה דרכי מוות.

אין צור נבנה אלא מחורבנה של ירושלים. וזה נוהג בדרך כלל ובדרך פרט בכל אדם. שבעת שעוזב את הקדושה ונדבק בס"א, כל השפע והמדרגות שהיה לו בשורשו בבניין הקדושה, עוברות לבניין מדרגות הס"א, והיא מתמלאת מחורבן הקדושה. גם תדע, שהאדם דבוק או בקדושה או בס"א, ואין אחת נוגעת בחברתה כחוט השערה. כשאדם פונה לרצות בדרכי הס"א, עוד בטרם שעושה מעשה, תכף מסתלקת הקדושה, והס"א נוטלת מקומה, ויורשת כל השפע והמדרגות שהיה לו בקדושה. כמ"ש, איזהו שוטה זה, המאבד מה שנותנים לו.

והרי, אין אדם עובר עבירה, אלא א"כ נכנס בו רוח שטות. ואיך אפשר שיכנס בו רוח שטות כל עוד שלא חטא, והוא דבוק בקדושה? הלוא אין אחת נוגעת בחברתה כחוט השערה? אלא, כיוון שפונה ליבו לחטוא, עוד בטרם שחטא, כבר נסתלקה ממנו הקדושה, ואיבד כל המדרגות שהיה לו בקדושה, והרוח שטות של הס"א נתלבשה בו, ואחר זה הוא חוטא בפועל. אמנם מטרם שנתלבשה בו הרוח שטות, אינו יכול לחטוא בפועל.

הזוהר קורא, הקבוק באשת זנונים, שוטה. ואומר, שהשוטה הולך אחריה, ללמדנו, שבעת שהוא הולך, שעוד לא חטא, תכף נסתלקה ממנו הקדושה. וכל המדרגות שזכה בקדושה עברו לאשת זנונים, שמהם נעשו כל י"א התיקונים. והרוח שטות נתלבש בו, ונעשה שוטה, שאחר זה אפשר לו לחטוא בפועל. ע"כ הזוהר קובע שמו שוטה. ודע, שכל אלו הפעולות שהזוהר מביא

תיקון ד. על עורפה, תלויים כל הכוחות שבארץ הקדם. כוחות ארץ הקדם הם חכמה קדומה, ע"כ נקראים קדם, חכמה דאו". חכמת מצרים נמשכה מבינה שנהפכה לחכמה, וחכמת בני קדם נמשכה מחכמה קדומה. העורף הוא מקום החושך שבפרצוף, בניגוד לפנים מקום המאיר ביותר בפרצוף, מטעם כי חכמה קדומה נמשכת מחכמה סתימאה דא"א, אשר חכמה זו נסתמה ואינה מאירה כלל, וכל הארת החכמה המאירה בעולמות, היא רק מהבינה שחזרה לחכמה. ולפיכך מקום זה הוא בחושך. ולפיכך תיקון כוחות של ארץ הקדם הוא במקום עורף שלה.

תיקון ה. פיה, מתתקן בפתחה קטנה וצרה יפה בתיקוניה. פה הוא מלכות דראש. ויש פתיחה רחבה, שהמלכות הבלתי נמתקת, ואז אין הפתיחה בחכמה. ואם הפתיחה דקה, ממלכות הממותקת בבינה, הפתיחה היא בחכמה. וע"כ נעשה בה התיקון של פתיחה דקה, שהיא פתיחה בחכמה. כדי שתהיה בהארת החכמה.

תיקון ו. הלשון, כחרב חדה. להסית בני אדם.

תיקון ז. הוחלקו דבריה כשמן. דבריה חלקים כשמן. וע"כ רב כוחה לפתות אחריה בני אדם.

תיקון ח. שפתותיה, יפות אדומות כשושנה. צבע סומק מראה על תוקפו של הארת השמאל.

תיקון ט. מתוקה מכל מתוק שבעולם. אור הראייה, הארת החכמה, הוא מתוק, כמ"ש, מה מתוק האור לעין.

תיקון י. מלובשת ארגמן. צבע ארגמן כלול מכל ד' הגוונים, לבן אדום ירוק שחור. תיקון י"א. ונתתקנה בארבעים תיקונים חסר אחד. בד' גוונים חו"ב תו"מ שבכל אחת ע"ס, אמנם בע"ס דמלכות חסרה מלכות דמלכות, כי אינה ראויה לקבלת אור, כמו במלכות דקדושה, לפיכך ארבעים חסר אחת. כל אלו י"א התיקונים של אשת זנונים דומים לגמרי לתיקוני הנוקבא דקדושה, כי

לשיעור הממית את האדם. וזה הדין שאמרו, שדנים את החולה בעת המיתה, קיבוץ כל הגורמים, המביאים את המלכות דמדה"ד על שיעורה עד כדי להמית, שבטיקורם הם ב' גורמים:

א. פסיעה הראשונה, שהשוטה הולך אחריה, שחשק לדרכי הס"א, ונבטחן זה לעין רעה, משום שהחמדה תלויה בעין, כי העין רואה והלב חומד. וע"כ נאמר, מלא עיניים איומות, קיבוץ כל החמדות של ס"א מכל ימי חייו. שאמרו, מלאך המוות מלא עיניים. כמ"ש, תשעים ותשעה מתים מעין הרע.

ב. כל שאר הפעולות, המגלים את פעולת ה', ונכללים תחת השם חרב חדה, כי חרב לשון חורבן, שמחריב בניין הקדושה, ומגדיל בניין הקליפות. וע"כ נאמר, חרב חדה בידיו, מקיבוץ שאר הפעולות. ועל הצטרפות לשיעור של מדה"ד כדי להמית, נאמר, טיפות מרות תלויות על חרב ההוא, הורג את שוטה ההוא ומטילו לגיהנום, שאותו החרב גורם הצטרפות לשיעור דמדה"ד המכונים טיפות מרות, שאלו הטיפות ממיתים לאותו השוטה, ומטילים אותו לגיהנום.

כח יעקב ירד לאשת זנונים והלך למקומה, שנאמר, וילך תרנה, חרון אף ודינים. וראה שם כל תיקון ביתה, וניצל ממנה, וחזר לארץ ישראל. הזכר שלה, ס"מ, הרע לו הדבר, מה שניצל ממנה, וירד להילחם עימו ולא יכול לו, שכתוב, ויאבק איש עימו. אז ניצל מכולם, ונשלם בשלמות, ונתעלה במדרגה שלמה, מדרגת חיה, ונקרא ישראל, אותיות ל"י רא"ש. אז עלה במדרגה העליונה ונשלם בכל, ונעשה עמוד האמצעי. ועליו כתוב, והפריח התיכון בתוך הקרשים מברית מן הקצה אל הקצה. כי מקודם לכן, בעת שהיה במדרגת יעקב, היה נוטה לימין, ולא היה לו ראש ממש, אלא רק בחינת ראש האמונה. אבל עתה, אחר שנתנסה בחרן ובס"מ, וניצל מהם, זכה למדרגת חיה, שקו

לפניו, הם נמשכים זה מזה בחיוב של קודם ונמשך, סיבה ומסובב. כי אחר שחשק בס"א, שהיא פסיעה הראשונה, שלא הייתה אלא חמדה ורצון בלבד, ולא פעולה ממש, שרק הולך אחריה. הוא בא לידי פעולה ב', שכבר יכול לחטוא מכוח התלבשות של הרוח שטות. אמנם מתחילה הוא שותה מכוס יינה, והוא עוד שותה יין במידה, בדומה לקדושה.

אבל מזה נמשך פעולה ג', ומנאף עמה וזונה אחריה, שמושך משמאל בלי ימין, יין המשכר, הנמשך יתר מהמידה, שנבחן לניאוף עם אשת זנונים.

ומכאן לפעולה ד'. מניחה אותו ישן במיטתו, כי מחמת הארת השמאל בלי ימין, נסתמו לו כל האורות ונפל לשינה. ומכאן לפעולה ה', ועולה למעלה ומשטנת עליו, ומקבלת שם רשות להורגו, ויורדת אליו, שעולה למעלה ומגלה עוונות, שע"י מקבלת רשות להורגו, שמגלה עליו המלכות דמדה"ד, שכל אורות החיים מסתלקים ממנו בסיבתו.

ומכאן לפעולה ו', מתעורר אותו שוטה, וחוושה לצחק איתה כמקודם לכן, כי גילוי מדה"ד מעירו משנתו, ומטרם שיודע מה קרה, הוא חושב לצחק עימה כמקודם לכן. ומכאן לפעולה ז', והיא כבר הסירה את התיקונים מעליה, כי אחר שנתגלה המלכות דמדה"ד, תכף נסתלקו ממנה כל האורות והתיקונים, שהיו לה ממלכות דמדה"ד.

ומכאן לפעולה ח', ונעשתה גיבור עריץ עומד לנגדו, כי כל עוד שהיו עליה תיקוניה, הייתה מקליפות הימין, כי ניאוף מקליפת ימין, ועתה שהתנצלה מכל התיקונים מחמת שנגלה בה המלכות דמדה"ד, היא נתהפכה מקליפת הימין ונעשה לקליפת השמאל, למידת הרציתה.

וצריך שתדע, שהמלכות דמדה"ד, אין בה עוד השיעור להמית האדם בתחילת גילויה, אלא שצריכה להתגלות על האדם הרבה פעמים, עד שקיבוצם יחד מצטרף

אמצעי מקיים הארת שני הקווים ואינו נוטה לא לימין ולא לשמאל. ואז יש לו ראש ממש, ונקרא ישראל, ונבחן לעמוד האמצעי, המקיים הארת שני הקווים.

ויצא יעקב מבאר שבע

שנסתמה. והתחתונים מקבלים רק מבינה שלו, ע"י יציאתה מראש א"א וחזרתה אליו. ובינה זו היא אות י', שכוללת בתוכה ארבע פרצופים או"א וישטו"ת.

י' הוא עלית הרצון, שעליית הרצון, שהיא עליית המלכות לבינה, הייתה ב"י. היא קיבלה שיכלולה מהראש שלמעלה, ראש א"א, וירדה עם שיכלול זה שקיבלה, ומשפיעה אותו לזו"ן שלמטה. ואיך בינה קיבלה למעלה והשפיעה למטה? שבינה יצאה לחוץ מראש דא"א, והוציאה ל"ב (32) שבילים. שע"י עליית המלכות לראש א"א, יצאו הבינה ותו"מ מראש דא"א לגוף, ו"ק בלי ראש, ונשאר בראש א"א רק כתר וחכמה. וכן בינה ותו"מ דע"ס דבינה ירדו לזו"ן, ונשארה הבינה בכו"ח דכלים וו"ק דאורות.

ואחר זה לעת גדלות, החזיר א"א את הבינה לראשו. וכן הבינה החזירה למדרגתה את בינה ותו"מ שלה, שנפלו לזו"ן. וגם זו"ן באו אז עם הבינה ותו"מ בחד למדרגת בינה, להיותם דבוקים בהם. ונמצאת אז הבינה ל"ב שבילים: ע"ס של עצמה וכ"ב (22) אותיות, שהם הכלים דזו"ן, שעלו אליה. ונמצא שע"י יציאתה לחוץ מראש א"א, הורידה את בינה ותו"מ מע"ס שלה, ונתדבקו בזו"ן, שמסיבה זו אח"כ בעת גדלות, עלו זו"ן עם בינה ותו"מ הללו לבינה, ונעשתה לל"ב שבילים. שביציאתה מראש דא"א, הוציאה בתוכה ל"ב בחינות, ל"ב שבילים: עשרה מעצמה וכ"ב מזו"ן. כו"ח, שנשארו בבינה, בעת יציאתה לחוץ, הם אותיות מ"י של אלקים, נקודת החולם, קו ימין. בינה ותו"מ של בינה, שהחזירה בעת גדלות עם זו"ן, הם אותיות אל"ה, נקודת השורוק, קו שמאל,

ל' בני העולם אהובי עליון, בחירי הממשלה. הוזהר מזמין לאלו שזכו להארת ג' קווים, שמצד הארת קו אמצעי מכונים בני העולם, כי ז"א, קו אמצעי, מכונה עולם. ומצד הארת קו הימין, מכונים, אהובי עליון. ומצד הארת קו השמאל, מכונים, בחירי הממשלה, שנבחרו לשלוט בעולם. כי כוח השליטה הוא מקו שמאל.

קרבו שמעו, מי חכם ביניכם בעלי עיניים שבתבונה. כלומר, בעלי חכמה שבתבונה. כי עיניים כינוי החכמה, ולא חכמה דאו"י. יבוא וידע: בשעה שראש הלבן, עתיק, לקח ג' אותיות, וחקק אותן בחקיקות, א', י', ו', ונחקק אי"ן.

א', ראש העליון על כל, נסתר מכל נסתר, ראש דא"א.

י', עליית הרצון שנשתכלל מראש דא"א למעלה, וירד עם שכלולו למטה לזו"ן. שיצא מראש דא"א והוציא ל"ב (32) שבילים, בעת שחזר ונכנס לראש א"א, עד שנחקקו בין אבני יקר הלוהטות, המסך דחיריק. כי מסכים מכונים אבנים.

ונתקשרו באות ו', התכללות של זכר ונקבה, ב' אוהבים, קשר חזק נשתכלל בהם, והשם הקדוש י"ה ו"ה נתקשר בהם. מהם נמשך מזונות לכל, ונשתכללו העולמות, שהם זו"ן.

כל המוחין נמשכים בג' זריעות חולם שורוק חיריק, הנבחנות לחקיקות. א"א נבחן לראש העליון על כל המדרגות של אבי"ע, כי עתיק לא נחשב לראש, אלא לא"א לבדו, ולא למדרגות שמתחת לא"א, מטעם היותו מצ"א. ורק א"א הוא הראשון שקיבל לתוכו את הצ"ב, עליית המלכות לבינה שלו. ועכ"ז הוא נסתר מכל נסתר, כי ממנו עצמו לא יכלו העולמות לקבל, שהוא חכמה קדומה

הרוחות דרום צפון, קו ימין וקו שמאל, והטיל חיבור בין הגזרים, מ"י אל"ה שנתבתרו בתווך, ונעשו לימין ושמאל המכחישים זה את זה. ועתה ע"י זיווג דהכאה על מסך דחיריק, שהוציא את קו האמצעי, חזרו ונתחברו יחד. ויצאו בזה ג' קווים בקו אמצעי עצמו. עד שירד יעקב אל הנ' כפופה, הנוקבא, וב' הקווים שלו נתחברו כאחד, שבוה נבנית הנוקבא, ונעשית ראויה לזיווג. אחר זה נתקשרו יעקב והנוקבא כאחד, ונעשו אות נ' פשוטה, הכוללת יעקב ונוקבא. נ' כפופה, הנוקבא, הכלולה באות נ' פשוטה, נקראת באר שבע. והיא מתמלאת מיעקב, להשקות כל עדרי הצאן, להשפיע לתחתונים. כתוב, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. שיעקב היה דבוק בנ' כפופה ביחד בן' הפשוטה, שבחיבור הזה נקראת הנ' כפופה באר שבע. כתוב, שִׁיצָא מִחִיבוּרוֹ זֶה עִם בְּאֵר שֶׁבַע, וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, שהיא שמאל וחרון אף.

מבאר שבע, למעלה, בינה, כי ממנה יוצא ומקבל שפעו, ואח"כ הולך להשקות את חרן, הבאר של מטה, הנוקבא, שבה הדינים המכונים חרון אף ה', וכן, חרב ה', שבה הדין של ב"ד, הנקרא אלקים. וע"כ כתוב על שם אלקים, אלקים באו גויים בנחלתה. כי משם הזה נמשכים הדינים. ויצא יעקב, שיצא עם שפע, מבאר שבע, מבינה. וילך לחרן, להשפיע את השפע לנוקבא הנקרא חרן בעת שהיא מחוסרת שבע.

לב תוקפו של השמש, ז"א, מצד דרום, ימין, חסדים. והעולם, הנוקבא, מתקיים רק על הרוח, קו אמצעי, משום שהרוח הוא הקיום והשלמות מכל הצדדים, כי קו אמצעי, רוח, כולל ב' הצדדים דרום וצפון, ימין ושמאל, חכמה וחסדים, ואלמלא שנמצא בשלמות, לא היה העולם, הנוקבא, יכול להתקיים.

לג אלמלא יעקב לא נתקיים העולם. בשעה שיחדו בניו ייחוד העליון, ואמרו, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שזה שלמות

שחזרו והשלימו את השם אלקים. ומפאת חיסרון של לבוש יקר אל החכמה, נעשה השם אלקים סתום, שהחכמה אינה יכולה להאיר, עד שתלבש בלבוש יקר שמאיר, לבוש חסדים, ואז מאירה. עד שנחקקו בין אבני יקר הלוהטות, שאבנים הם מסך שנמצא בו"ן שעלו בבינה, ואחר שהבינה מוציאה קומת חסדים על מסך זה שבזו"ן, מתחברים ב' הקווים ימין ושמאל שלה, והחכמה מתלבשת בחסדים, יצאו ממסך דזו"ן, ונעשה לה לבוש יקר המאיר. וע"כ מכוונה המסך בשם אבני יקר.

ואומר, הלוהטות, כי בערך הבינה, יש במסך זה דינים, להיותו מסך דבחי"א. ונתקשרו באות נ', התכללות של זכר ונקבה, ב' אוהבים, שהם זו"ן, כי מתוך שב' הקווים דבינה היו סתומים, מקודם שנודווגה על מסך דזו"ן, וע"י המסך דזו"ן נפתחו להאיר, ע"כ נתקשרו בזו"ן. קשר חזק נשתכלל בזו"ן הכלולים באות נ', כי אין החכמה שבבינה יכולה להאיר זולתם, זולת לבוש יקר שמקבלת מהזיווג שעל המסך שלהם. והשם הקדוש י"ה ו"ה נתקשר על ידם. כי י"ה בינה, ש"י, ג"ר דבינה, המלובשים תוך או"א עילאין, וה', ז"ת דבינה, המלובשים תוך ישו"ת, הם נתקשרו באותיות ו"ה, שהם זו"ן, כי י"ה אינם יכולים להאיר זולתם. מהם נמשך מזונות לכל, שע"י התקשרות י"ה בו"ה, נמצא שפע מזונות לכל, בין חכמה ובין חסדים. ועי"ז נשתכללו זו"ן, הנקראים עולמות, כי תחתון הגורם תוספת אור לעליון, זוכה גם הוא בכל אותו השיעור שגרים אל העליון. וע"כ נשתכללו זו"ן, נ', במוחין דבינה.

לא ועל זה נחקק נ' פשוטה, הכלל של זכר ונקבה, זו"ן, כי נ' כפופה היא נוקבא לבדה בלי דכר. י' הרצון, הבינה, שהוציא ל"ב שבילים, היכה בין ככ"ב אותיות, שהם זו"ן, עד שנחקקו בין אבני יקר הלוהטות, ונעשה את הרקיע, יעקב, קו אמצעי, בין ב'

ימין ושמאל, כדי להתחבר דבר נוקבא כאחד. כי אין זיווג דכר ונוקבא, מטרם שקו אמצעי, יעקב, מכריע ומתחבר בב' הקווים ימין ושמאל, אברהם ויצחק.

העליון מאו"א, להתיחד ביחוד אחד, או נתחבר יעקב אביהם, קו אמצעי, ת"ת, ולקח ביתו, הנוקבא, ייחוד התחתון, וישב בו בחיבור אחד עם האבות, שהם ב' הקווים

קומה ה'

יחדיו. לכן תחילה אמר, קומה ה' ויפוצו אויביך, שהמשיך לה הארת החכמה משמאל בלי ימין, כדי להפיץ האויבים. ותכף, שובה ה', החזירה לזיווג, רבבות אלפי ישראל. והשיגה עתה חסדים וחכמה, כי רבבות הם חסדים, ואלפי חכמה.

כי להיותו מרכבה לז"א בעלה, יכול לצוות עליה כרצונו, ואפילו להפרידו ממנה כרצע. וע"כ היה מצווה אותה להכניע השונאים, שזה הקימה דמין הא', אעפ"י שנפרדה ממנו. כי תכף היה מחזיר אותה לזיווג, שאמר, שובה ה' רבבות אלפי ישראל. אבל דוד הזמין והמשיך הקימה דמין הב' אל הנוקבא, בשביל המנוחה, כדי להגדיל את החסדים בג"ר, שלמות הסופי. נמצא שהמשיך הקימה אל הנוקבא, רק כדי להגדיל החסדים שבז"א, כאיש המזמין לביתו את אדונו, שאע"פ שהזמין הקימה אל הנוקבא, לא היה זה אלא בשביל אדונו, ז"א. שהזמין את המלך והגבירה עימו, כלומר, שהגבירה, הנוקבא, שקיבלה את הקימה, תתכלל בזיווג עם המלך, החסדים, שע"י התכללות הוזה ישיגו החסדים דז"א את הג"ר שלהם במנוחה. כמ"ש קומה ה' למנוחתך, שהזמין את הקימה בשביל המנוחה, להגדיל את החסדים בג"ר. אתה וארון עוֹןָךְ, הנוקבא, בשביל שלא להפריד ביניהם. כדי שהזיווג המרומז בהכתוב, אתה, ז"א, וארון עוֹןָךְ, הנוקבא, לא יפסוק. כי אם היה ממשיך הקימה דמין הא', היה נעשה פירוד בין זו"ן, כמו אצל משה. ודוד, להיותו רק מרכבה אל הנוקבא, לא היה רוצה לגרום את זה אפילו לרגע.

לז' כהניך ילבשו צֶדֶק וחסידך ירננו. מי

קומה ה' למנוחתך אתה וָאָרוֹן עוֹןָךְ. קומה ה' למנוחתך, כמ"ש, יקום המלך לבית המנוחה, למשכנו.

לז' שניים שאמרו, קומה ה', משה ודוד. משה אמר, קומה ה' ויפוצו אויביך. ודוד אמר, קומה ה' למנוחתך. משה, בעלה דמטרוניתא, ציווה לה לעשות מלחמה עם שונאיו. דוד הזמין אותו למנוחה, הזמין את המלך והגבירה עימו. שכתוב, קומה ה' למנוחתך, אתה, המלך, וָאָרוֹן עוֹןָךְ, הנוקבא, בשביל שלא להפריד ביניהם.

קומה, המשכת חכמה וג"ר. ב' מיני קימה: א. ממשיך הארת השורוק, הארת חכמה בלי חסדים, כדי להכניע האויבים, הס"א. שנכנעת ע"י הארת החכמה. ובעת הזאת אין זיווג לזו"ן, כי אז השליטה לקו השמאל, ולא לימין, ז"א.

ב. ממשיך הארת החכמה, בקו השמאל, נקודת השורוק, כדי להשלים עימה את החסדים בג"ר, ע"י התכללות ב' הקווים, אשר אז באים החסדים, המנוחה, שלמות הסופי, שאין אחריה עוד מה להוסיף. ונמצא המשכה זו הוא הזמנה לזיווג זו"ן, שז"א, קו ימין, לאחר שנשלם בעת הזיווג מהארת החכמה שבנוקבא, משפיע אור שלם דחסדים אל הנוקבא, שהוא בג"ר, המנוחה.

וזהו ההפרש בין משה לדוד. כי משה, להיותו מרכבה לז"א, בעלה דמטרוניתא, היה בכוחו להמשיך אל הנוקבא, גם את הקימה דמין הא', הארת השמאל בלי ימין. ואעפ"י שמפריד אותה אז מבעלה, אין בכך כלום, כי אחר שמגלה הארתה והאויבים נכנעים, הוא מחזיר אותה תכף אצלו, ומשפיע לה חסדים ונשלמת מחכמה וחסדים

שבשמאל, הנקרא יין המשמח אלקים ואנשים, ונעשו הם הבדחנים של המלך ולא הלוויים. שעשה, שהכהנים והחסידים יהיו הבדחנים של המלך, וע"כ אמר, וחסידך ירננו, ולא, ולויך ירננו.

לח אמר הקב"ה לדוד: איני רוצה להטריח את הכהנים והחסידים, שימשיכו את הארת השמאל, כי הם, כמ"ש, כי חפץ חסד הוא. אמר לו דוד, ריבונני, כאשר אתה בהיכלך, אתה עושה כרצונך, כמשה, ז"א, שאמר, קומה ה' ויפוצו אויביך, שזו הארת השמאל, כשהוא בפני עצמו, שאז רק הלוויים הם בדחני המלך, ולא הכהנים והחסידים. עתה שהזמנתי אותך, הרי הדבר תלוי ברצונני, שהוא, להקריב אליך את אלו החשובים יותר, הכהנים והחסידים, שיהיו לבדחנים לפניך, אע"פ שאין דרכם בזה, כי הם, כי חפץ חסד הוא.

לט מכאן למדנו, שמי שהוא בביתו, יוכל לסדר דרכיו ומעשיו כרצונו, ואם מזמינים אותו, יעשה רצונו של מארחו, כמו שמסדר לפניו. שהרי דוד החליף הלוויים, ונתן הכהנים במקומם, והקב"ה קיים הדבר כרצונו.

מ אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תִּשָּׁב פני משיחך. הסדר, שסידרתי, לא ישוב עוד לאחור. לא יתבטל. אמר לו הקב"ה, חייך, אפילו בכלים שלי לא אשתמש, אלא בכלים שלך. ולא זו משם הקב"ה, עד שנתן לו פזרונות ומתנות, שכתוב, נשבע ה' לדוד אמת לא ישוב ממנה, מפרי בטןך אֶשֶׁת לְכִיסָא לְךָ.

שמזמין את המלך, ישנה את מעשיו, כדי לגרום שמחה אל המלך, אם דרכו של המלך הוא, שמשמחים אותו בדחנים מפשרטי עם, יסדר לפניו בדחנים מכובדים ושרים גדולים, ואם לא יעשה כן, לא השלים שמחת המלך.

לז דוד הזמין את המלך והגבירה למנוחה. כשאמר, קומה ה' למנוחתך, שינה את הבדחנים של המלך, שיהיו שרים מכובדים, כמ"ש, כהניך ילבשו צדק וחסידך ירננו. ואמר, וחסידך ירננו. לויך ירננו, היה צריך לומר, כי הלוויים הם הבדחנים של המלך. ועתה, שדוד הזמין את המלך למנוחה, עשה, שהכהנים והחסידים יהיו הבדחנים של המלך, ולא הלוויים.

כי שמחת המלך, ז"א, באה מהמשכת המוחין דהארת החכמה שבקו שמאל, שהוא, יין המשמח אלקים ואנשים. ולפיכך הלוויים, להיותם מקו שמאל, ממשיכים הארה זו, ונחשבים למשמחים את המלך. והיה צריך לומר, לויך ירננו, כי הם הממשיכים מוחין של רינה ושמחה, להיותם בחינת שמאל. ולמה כתוב, וחסידך ירננו, שהם ימין, הממשיכים חסדים בלבד?

דוד הזמין את המלך והגבירה למנוחה, שאמר, קומה ה' למנוחתך, שהזמין את הקימה דמין הא', המשכת הארת החכמה שבשמאל, להגדלת ג"ר דחסדים, המביא אותם אל המנוחה, לשלמותם הסופי. נמצא, בזה ששינה את בדחני המלך ובעלי הימין, הממשיכים תמיד חסדים, שהם הכהנים והחסידים, נעשו עתה מרכבה להארת החכמה

ויצא יעקב מבאר שבע

וכתוב, גָּלְתָה יְהוּדָה מְעוֹנֵי. **מב** דבר אחר, ויפגע במקום ויִלְךְ שָׁם. ויפגע במקום, זה דומה למלך ההולך לבית הגבירה, שצריך לפייסה ולשמחה בדברים, כדי שלא תהיה נחשבת אצלו כדבר הפקר. ואפילו אם יש לו מיסת זהב, וכסתות רקומות

מא וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אימו ודבק באשתו. כי יעקב יצא מבאר שבע ועזב את אביו ואימו, וילך חרנה לישא אישה. כשיצאו ישראל מבית המקדש ונגלו בין העמים, כמ"ש, וַיֵּצֵא מִן בֵּית צִיּוֹן כָּל הַדְּרָה,

מעשה רוקם, ללון בהן, והיא עורכת לו מיטתו מאבנים, על הארץ, ובחדר של תבן, יעזוב את שלו וילון בהם, כדי לעשות לה נ"ר, וכדי שיהיו רצונם אחד, בלי כפייה.

כיוון שהלך אצלה יעקב, כתוב, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, הנוקבא, כדי לעשות לה נ"ר, שאפילו אבני בית חביבים לו ללון בהם.

נבואה מראַה וחלום

מה יש הפרש מנבואה לחלום:

א. נבואה היא בעולם של הזכר, ז"א, וחלום בעולם של הנקבה, הנוקבא דו"א. מזה לזה יורדות שישה מדרגות. כי הנבואה בנו"ה דו"א והחלום בהוד דנוקבא. ביניהם יסוד דו"א וחג"ת נו"ה דנוקבא, שהם שש מדרגות.

ב. נבואה היא בימין ושמאל, נצה והוד. החלום בשמאל, בהוד.

ג. החלום מתפשט לכמה מדרגות, עד המלאך גבריאל, שעל ידו מקבלים הארת החלום. וע"כ החלום הוא בכל העולם, אפילו בחוץ לארץ. אבל על פי מדרגתו רואה האדם, ולפי האדם כך מדרגתו. כלומר, שלא כל אדם שווה בזה. אבל נבואה אינה מתפשטת למטה ממלכות דאצילות, אלא מאירה בנוקבא, מקומו דו"א, ארץ ישראל, והנביאים מקבלים ממנה. באופן ששורש הנבואה הוא בנו"ה דו"א, שמתפשט עד הנוקבא, שעל ידה מקבלים הנביאים. ושורש החלום היא בהוד דנוקבא, ומתפשט עד המלאך גבריאל, שעל ידו מקבלים בני האדם. **מו** ויחלום, והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. הוא כמ"ש, הָיָה הֵיחָדָשׁ ה' אֵל יְחֻזְקָאֵל, בארץ כשדים על נהר כְּבָר.

הָיָה הֵיחָדָשׁ מורה, שנבואה לשעתה הייתה, כי הייתה נצרכת לחיזוק בני הגלות, להודיעם שהשכינה ירדה עימם בגלות. ע"כ ראה יחזקאל רק לפי שעתו, ואע"פ שאותו המקום לא היה ראוי לכך. כי אין חוץ לארץ ראוי לנבואה. משום זה אומר הכתוב, הָיָה הֵיחָדָשׁ כְּלֹמֶר, שהיה כאן חידוש, ששרתה הנבואה בחוץ לארץ.

כתוב הָיָה הֵיחָדָשׁ ב' פעמים, כי הָיָה למעלה

בו"א, הָיָה למטה בנוקבא. כמ"ש, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שלוקח אור החסדים למעלה בשמים, ז"א, ולוקח למטה בנוקבא, ארץ, אור החכמה. הָיָה אחד, היות החסדים מלמעלה, והָיָה אחד, היות החכמה מלמטה. שהחסדים מקובלים מו"א, והחכמה מנוקבא. ע"כ נקראת הנוקבא חכמה תתאה. ואין שלמות לחכמה בלי חסדים. וע"כ לא נמשך אור שלם, אלא רק ע"י זיווג ז"א ונוקבא.

מו סולם זה נתחזק למעלה בו"א, ונתחזק למטה בנוקבא. כמ"ש, בארץ כְּשָׂדִים על נהר כְּבָר. בארץ כשדים, בחוץ לארץ. ועכ"ז, על נהר כְּבָר, שהייתה כבר, שהשכינה שרתה עליו עוד מקודם לכן, שכתוב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. הנהר, בינה. ונהר כְּבָר הוא אחד מארבעה נהרות הנמשכים מנהר היוצא מעדן, מנהר פרת שבבבל. ומשום ששרה עליו מקודם, והיה עליו כבר, לכן שרה עליו גם עתה ונגלה לו ליחזקאל. כלומר, אע"פ שהנבואה הייתה צריכה לחזק את ישראל בגלות בכל, שלא יבואו לידי יאוש, עכ"ז, אם לא היה נמשך הנהר הזה מנהר היוצא מעדן, שכבר שרתה עליו השכינה, לא הייתה מתגלה עליו הנבואה בבבל.

מה והיתכן שיעקב הקדוש, בחיר שבאבות, נגלה עליו ה' בחלום ובמקום קדוש הזה, בית אל, שהוא בארץ ישראל, שראוי להשראת השכינה, לא ראה את ה' אלא בחלום? אלא יעקב לא היה נשוי באותו זמן, והיה חצי גוף, ויצחק היה חי, ועוד לא הגיע זמן שליטתו, וע"כ כתוב בו חלום ולא מראַה בהקיצו. ולמה לאחר שיעקב נשא אישה

שהחסדים דו"א מתעטרים בג"ר על ידה ומושפעים למטה. אבל הנוקבא אינה מתעטרת בבעלה, כי צורתה, שהיא הארת החכמה, אינה מושפעת ממנה ולמטה.

מראָה, צורת האחר נראית בתוכה, צורת ז"א, חסדים, נראית לתחתונים על ידה, שמושפעים ממנה ולמטה. אבל צורתה עצמה אינה נראית לתחתונים, כי אינה משפיעה החכמה ממנה ולמטה. ונמצא שהיא דומה למראָה מלוטשת, שאין עניינה להראות צורתה עצמה, אלא רק צורתם של אחרים, המסתכלים בה, או העומדים למולתה. ועוד היא דומה למראָה, כי כמו שכל סגולתה של מראָה הזוכית, היא בסיבת צבע העכור שבְעֵבְרָה השני, המחזיר קרני האור לאחוריהם, ואם הייתה שקופה, שום צורה לא הייתה נראה בה, כך הנוקבא, כל כוחה הוא בהמסך שבה, המעכב על האור להאיר ממנה ולמטה, ולולא המסך הזה, לא היה בה שום אור.

נב משום זה, יעקב, מטרם שנשא אישה, כתוב, ויחלום, והנה סולם מוצב ארצה. סולם הוא הנוקבא, שכל שאר המדרגות תלויות בה. וראשו מגיע השמימה, כדי להתקשר עם השמים. ראשו, הוא הראש של הסולם, יסוד, ראש הנוקבא, הנקראת מטה, ונקרא היסוד ראש המטה, משום שהוא ראש הנוקבא, והיא מאירה ממנו. וע"כ נבחן שהוא, ראש שלה, מגיע השמימה. משום שהוא סיום הגוף, ת"ת, שמים, כי היסוד דבוק תחת הת"ת. ועומד בין העליון, ז"א, ובין התחתון, הנוקבא. בדומה לברית, שהוא סיום הגוף ונמצא בין הירכיים והגוף.

נג והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. אלו הם הממונים של כל העמים, העולים ויורדים בסולם הזה. וכאשר ישראל חוטאים, נשפל הסולם, ואלו הממונים עולים. וכשישראל מיטיבים מעשיהם, מתעלה הסולם, וכל הממונים יורדים למטה, והמשלה שלהם מתבטלת. הכל תלוי

כתוב, וארא בחלום? הנה שם המקום גרם, שהיה בחוץ לארץ, בְּפֶדֶן ארם, ויצחק היה חי, וע"כ כתוב בו חלום.

מט ולאחר שבא לארץ הקודש עם השבטים, ועקרת הבית נשלמה עימם, ואם הבנים שְׂמַחָה, שהיה שלם עם בת זוגו, והיה בארץ ישראל, כתוב, וירא אלקים אל יעקב. וכתוב, ויאמר אלקים לישראל במראות הלילה. לא כתוב חלום, כי כבר היה במדרגה עליונה וראוי למראָה בהקיץ.

נ החלום הוא ע"י גבריאל. החלום הוא, למטה במדרגה השישית מנבואה, כי גבריאל מקבל החלום מהוד דנוקבא. וע"י גבריאל מקבלים בני אדם. מראָה היא מקובלת ע"י מדרגה של החיה השולטת בלילה, כי המראָה היא הנוקבא דו"א במקומה עצמה. ועליה נאמר, וַתִּקַּם בַּעֲד לַיְלָה. וע"כ היא מראָה בהקיץ ולא בחלום. הרי כתוב, גבריאל הבן לְהִלֵּל את המראָה. הרי שגם המראָה מקובלת ע"י גבריאל. מראָה, דבריה סתומים, ובחלום יותר מפורשים, והחלום מפרש דברים הסתומים אשר במראָה. גבריאל, הממונה על החלום, נתמנה לפרש דבריה של המראָה הסתומים.

נא וע"כ כתוב לשון וַיֵּרָא וַאֲרָא, במראָה. כי מראָה, כמראָה של זכוכית מלוטשת, שכל הצורות שממולה, נראות בתוכה. משום זה כתוב בה, וַאֲרָא אל אברהם באל שדי. כי המראָה, הנוקבא, אמרה, הראיתי צורתו של ה' באל שדי. להיותה מראָה, שצורת האחר נראית בתוכה. וכל הצורות של מדרגות העליונות נראות בתוכה.

כי צורת הנוקבא, חכמה, וצורת ז"א, חסדים. ע"כ אין לך אור שלם, אלא ע"י זיווג שניהם. ומקבלים החסדים חכמה מהנוקבא, והחכמה של הנוקבא מתלבשת בחסדים, ונשלמים שניהם. ועכ"ז אין הארת חכמה שבנוקבא מושפעת ממנה ולמטה, אלא ממנה ולמעלה, אל החסדים שבז"א, שהם משתלמים בג"ר ומושפעים ממעלה למטה. כמ"ש, אשת חיל עטרת בעלה, אשר בעלה מתעטר בה.

לך, הרי גבריאל אינו אלא מלאך? אלא כאן נכלל מדרגה במדרגה, שמדרגה העליונה, הנוקבא דו"א, שורש החלום, נכללה ונתלבשה במדרגה התחתונה, גבריאל. והנוקבא אמרה לו, שְׁאֵל מה אתן לך, כי כן נאמר, ויאמר אלקים שְׁאֵל, שהוא שם הנוקבא. ע"כ נגלה לו רק בחלום, משום שעד עתה עוד לא היה שלמה שלם. כיוון שנשלם, כתוב, וה' נתן חכמה לשלמה. וכתוב וַתֵּרֶב חַכְמַת שְׁלֹמֹה. שהלבנה, הנוקבא, עמדה במילואה, ובית המקדש נבנה, ואז ראה שלמה חכמה עין בעין, ולא היה נצרך עוד לחלום.

נו אחר שחטא, חזר ונצרך אל החלום כבתחילה. ע"כ כתוב, הנראה אליו פעמיים. רק פעמיים היה נראה אליו ולא יותר? אלא שמצד מדרגת החלום נראה לו רק פעמיים.

נז ועכ"ז, מדרגת החלום של שלמה, הייתה גדולה יותר ממדרגת החלום של שאר בני אדם. משום שנכללה לו מדרגה במדרגה, מראָה בהקיץ, הנוקבא, נכללה לו במראה בחלום, מדרגת גבריאל. עתה בסוף ימיו, נחשכה לו מדרגת החלום ביותר, וע"כ מזכיר לו הכתוב ב' החלומות, שהיו מאירים לו, שנאמר, לאל הנראה אליו פעמיים.

וזה היה לו בשביל שחטא, ועמדה הלבנה, הנוקבא, להתחסר, משום שלא שמר ברית קודש, וחזיר על נשים נוכריות. וזהו תנאי שעשה הקב"ה עם דוד, שכתוב, אם ישמרו בניך בריתי, גם בניהם עדי עד יישבו לכיסא לך.

נח וזה כמ"ש, כימי השמים על הארץ. ומשום ששלמה לא שמר ברית, התחילה הלבנה להתחסר. ע"כ היה נצרך לחלום בסופו. וכן יעקב, מחמת שלא היה שלם, היה נצרך לחלום.

בסולם הזה. כאן ראה יעקב בחלום, והממשלה של שאר כל העמים.

נד והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. כמה הם עולים ויורדים? בראש של הסולם. כי כשנסתלק ראשו, יסוד, ממנו, הסולם נכנע, וכל הממונים עולים בשליטתם. וכאשר מתחבר הראש באותו הסולם, הוא מתעלה, וכל הממונים יורדים משליטתם. הכל עניין אחד. ב' הפירושים אחד הם, ואין ביניהם אלא אופן הביאור בלבד:

פירוש א'. כי ממשלת האומות נמשך מקו שמאל בלי ימין. וכשישראל חוטאים, מוסיפים, במעשיהם הרעים כוח לקו שמאל, ואז מושפל הסולם, הנוקבא, מחמת חוסר חסדים, והממונים של האומות עולים ורודים את ישראל. ובמעשיהם הטובים הם מגבירים קו האמצעי, המשפיע חכמה וחסדים ביחד, ונחלש כוח השמאל. וע"כ מתעלה הסולם ברוב שלמות, ומתבטל כוח ממשלתם של הממונים על האומות.

פירוש ב'. אינו תולה בחטאים של ישראל, אלא שמדבר ממצואות ראש הסולם, יסוד דו"א, המשפיע חסדים, כמ"ש, וראשו מגיע השמימה. כשנסתלק הראש מהסולם, ונשאר הסולם בחכמה בלי חסדים, אז נופל הסולם, משום שכל שליטתם תלוי בהארת השמאל בלי ימין, חכמה בלי חסדים. וכשהחסדים מתחברים בחכמה, מתעלה הסולם וכל הממונים יורדים. הרי ששני הפירושים אחד הם.

נה כתוב, נראָה ה' אל שלמה בחלום הלילה, ויאמר אלקים, שְׁאֵל, מה אתן לך. אם זה היה בחלום, ע"י גבריאל, איזה רשות יש למדרגת החלום לומר לו, שְׁאֵל מה אתן

והנה ה' ניצב עליו

מלח, תל, כי כל המדרגות כולם כאחד נמצאות על אותו הסולם, הנוקבא, להתקשר הכל בקשר אחד, משום שאותו הסולם ניתן

נט והנה ה' ניצב עליו. כאן בסולם ראה יעקב קשר האמונה, הנוקבא, המקשרת כל הספירות כאחד. ניצב עליו, כמ"ש, נציב

באמצע. כתוב, הארץ, הנוקבא, אשר אתה שוכב עליה, הרי שכולם יחד הם מרכבה קדושה אחת, ג' הקווים עם הנוקבא. וכאן ראה יעקב, שיהיה בחיר שבאבות.

סא מכיוון שאמר אברהם אביך, ודאי שהוא באמצע. ואלקי יצחק, נרמז בוה, שיעקב קשור לבי הצדדים ימין ושמאל, וכולל אותם. כתוב, ואלקי יצחק, שיש ו' אצל יצחק. ו' רומז על ת"ת, יעקב, המחובר עם אלקי יצחק, השמאל.

סב וכל עוד שלא היה יעקב נשוי אישה, לא נאמר בו יותר בגלוי משנאמר כאן, שלא כתוב בו במפורש אלקי יעקב, כמו באברהם ויצחק. ונאמר בגלוי רק למי שידוע דרכי התורה, כלומר, שיהיה מרכבה בבי הדרכים בימין ושמאל, וכל עוד שלא נשא אישה, הוא יכול להיות מרכבה לז"א בלבד, ימין, ולא להנוקבא, שמאל.

לאחר שנשא אישה והוליד בנים, נאמר לו בגלוי, שכתוב, וַיֵּצֵב שם מזבח ויקרא לו אל אלקי ישראל. בגלוי, כי נתיחד שמו עליו. מכאן למדנו, שכל מי שלא נשלם למטה, בדכר ונוקבא, שלא נשא אישה, אינו נשלם למעלה. ויעקב אינו דומה, כי הוא נשלם למעלה ולמטה עוד מטרם שנשא אישה. אבל לא בגלוי, כי לא ייחד שמו עליו.

סג האם נשלם לגמרי, אע"פ שלא נשא אישה? אינו כן, אלא רק ראה שישתלם לאחר זמן. והרי כתוב, והנה אנוכי עימך ושמרתיך בכל אשר תלך, שמשמע שנשלם לגמרי. אלא, שהשגחתו של הקב"ה והשמירה שלו לא תעזוב את יעקב לעולם, בכל מה שהוא צריך בעוה"ז. אבל בעולם העליון לא יוכל להשיג עד שיהיה נשלם, שישא אישה.

בין שני הצדדים. כמ"ש, אני הויה אלקי אברהם אביך, ואלקי יצחק. אלו הם שני הצדדים ימין ושמאל. אברהם ימין, יצחק שמאל.

ע"כ אין להקשות, שהמילה ניצב, מיותרת, שהיה די לומר, והנה ה' עליו. כי ניצב, פירושו תל, מלשון נציב מלח. ומשמיענו הכתוב, אשר כל המדרגות נגלו לו על הסולם הזה, בקשר אחד, בדומה לתל. לכן אומר, והנה הויה ניצב עליו. כי כל המדרגות נרמזות בכתוב הזה. כי הויה ת"ת, הכולל שש המדרגות חג"ת נה"י. אברהם חכמה. יצחק בינה. הארץ מלכות. וד' ספירות הללו חו"ב תו"מ כוללות כל ע"ס. כי הסולם, הנוקבא, עיקרה משמאל. אבל השמאל אינו מתקיים בלי ימין. לפיכך ניתנה הנוקבא בקו האמצעי, הכולל לימין ושמאל. ומקבלת חסדים מימין וחכמה משמאל. וע"כ, כבר יש כאן בקשר הזה כל הספירות: ימין ושמאל, שהם אברהם ויצחק, וקו האמצעי שהוא הויה, והסולם עצמו, שהוא המלכות.

סד פירוש אחר, שניצב לא על הסולם, אלא על יעקב, כדי שיעשו כולם מרכבה קדושה: ימין ושמאל, וביניהם יעקב, חג"ת, וכנסת ישראל, הנוקבא, התקשר ביניהם. וכמ"ש אני ה' אלקי אברהם אביך, ואלקי יצחק. מאין לנו שיעקב באמצע? זהו משמע, שכתוב אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק, ולא כתוב, אלקי יצחק אביך. שאז היה נבחן אל השלישי שבאבות, בן יצחק, הוא ללמדנו, שכיוון שנתקשר באברהם, שנתחס להיות בנו, נמצא שהוא קודם ליצחק, והוא באמצע אברהם ויצחק. כי כן הוא במרכבה, שאברהם ויצחק הם ימין ושמאל, ויעקב הוא

וייקץ - מה נורא המקום הזה

הקדוש, אנוכי, השכינה, ולהיכנס תחת כנפי השכינה להיות אדם שלם?
סד כתוב, ותאמר אם כן למה זה אנוכי. כל יום ויום ראתה רבקה אור השכינה,

סד וייקץ יעקב ויאמר, אכן יש ה' במקום הזה, ואנוכי לא ידעתי. לא ידעתי, לשון חיבור ודבקות. אמר יעקב, וכי כל זה נתגלה לי ולא הסתכלתי לדעת את השם

מכל איברי הגוף, כי יסוד הוא השער לכל הגוף, ת"ת.

וכתוב, וזה שער השמים, ת"ת, גוף, ונקרא שמים. זה, שער הגוף, שער להריק ברכות למטה, לנוקבא, נאחו למעלה, בשמים, ת"ת, ונאחו למטה, בהנוקבא, הנקראת מקום, וכן בית אלקים.

נאחו למעלה, כי כתוב, וזה שער השמים, שהיסוד שער הת"ת, הנקרא שמים. נאחו למטה, שכתוב, אין זה כי אם בית אלקים. אין זה, יסוד, נמצא, כי אם בבית אלקים, הנוקבא. וע"כ, ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה. שהמקום הוא, הנוקבא, וזה, היסוד. ובני אדם אין משגיחים בְּיָקְרוֹ של היסוד, להיות שלם בו.

הנקראת אנוכי, כי השכינה הייתה באוהלה והתפללה שמה. כיוון שראתה הצרה שלה במעיה, כתוב, ותלך לדרוש את הויה, כי יצאה ממדרגה זו של אנוכי אל מדרגה שהוא הויה. שאנוכי שם השכינה. משום זה אמר יעקב, וכי כל כך ראיתי, ואנוכי לא ידעתי. כי היה לבדו ולא נכנס תחת כנפי השכינה.

טו מיד, ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה. נאמר על השכינה, ועל אות ברית קודש.

טז ואע"פ שהם יסוד ומלכות, אחת הן. אמר, אין זה כי אם בית אלקים. זה, הוא היסוד, הראוי להיות בטל. אין זה, אינו, כי אם בית אלקים, הנוקבא, להשתמש בה ולעשות בה פירות, להשפיע לה ברכות

והנה סולם מוצב ארצה

מט"ט נשלם ונקרא בשם ריבונו, הויה. מט"ט מהו? כמ"ש, והחיות רְצוּא וְשׁוּב, רצוא נוריאל ושוב מט"ט. בעת שהחיות מקבלים מהארת הזיווג של זו"ן דאצילות, אז הכולל שלהם הוא רצוא ושוב. הימין, ו"ק, חסדים, רְצוּא אל השמאל לקבל ראש וחכמה. ואחר שקיבל ממנו החכמה, וְשׁוּב, שב למקומו לימין לחסדים. ולפיכך נבחן בְּשׁוּב ב' בחינות:

א. ההתכללות בשמאל וג"ר שמקבל שם, ב. ששב למקומו לימין וחוזר לחסדים, שאז הוא בכל השלמות.

רְצוּא בחיות המלאך נוריאל, ו"ק, רץ לשמאל לקבל ראש. וְשׁוּב בחיות המלאך מט"ט, שבו ב' הבחינות של וְשׁוּב. וע"כ נקרא מלאך הפנים, להיותו הנושא ג"ר. וע"כ הוא שר העולם, להיות בו השלמות, להשלים התחתונים שבעולמות ב"ע.

ושנאמר, ראה את המלאך מט"ט, זְקָן ביתו של הקב"ה, המושל בכל, הוא שיש ב' בחינות במט"ט:

א. נקרא זְקָן ביתו, שנכלל בשמאל וקנה מחכמה. כי כמ"ש, אין זְקָן, אלא מי שקנה חכמה.

ע ויחלום, והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. החלום מדרגה שישית מב' המדרגות של הנבואה, שהם נו"ה דו"א. כי מכאן עד מדרגה היא של החלום, הוד דנוקבא, שש מדרגות: יסוד דו"א, וחסד, גבורה, ת"ת, נצה, הוד דנוקבא. וע"כ החלום הוא אחד משישים מנבואה. כי כל ספירה מאלו השש, כלולה מע"ס, ועשר פעם שש הן שישים. והחלום, שהוא התחתון מהן, נמצא שהוא אחד משישים.

סולם רומז, שראה בניו, שעתידים לקבל התורה בהר סיני. כי סולם הוא סיני, משום, שהר סיני הוא כמ"ש, מוצב בארץ, וראשו, מעלתו, מגיע השמימה. וכל המרכבות ומחנות מלאכים העליונים כולם ירדו שם ביחד עם הקב"ה, בעת שנתן להם התורה, כמ"ש, ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו.

עא והכל ראה יעקב בחלומו. ראה את המלאך מט"ט, זְקָן ביתו של הקב"ה, המושל בכל, העומד בשליטה על העולם בשם שדי, ועולה למעלה בשם הויה. הוא המקום שיעקב נשלם בו. לאח"כ, והראש של השם שדי, שהוא י', זה מגיע השמימה. כיוון שאות הזו עולה ומגיעה לאותו המקום, לשמים, המלאך

חסדים, לז"א, נשלם המלאך מט"ט, המושל בכל אשר לו, ונקרא בשם ריבונו ז"א, הויה, כי נעשה מרכבה אליו כמו יעקב.

עב והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. אלו מלאכים הקדושים הקרובים למלכות, עולים ע"י מט"ט. והאחרים שאינם קרובים למלכות, מס"א, יורדים, ואין להם תקומה.

עג מט"ט שעולה או יורד, עולים או יורדים עימו מלאכי אלקים. שהם שתיים עשרה מרגליות טובות: מיכאל, קדמיאל ועוד. והם אלפי שנא"ן, ראשי תיבות: שור, נשר, אריה, ו' דשנא"ן זה אדם, שכלול דבר ונוקבא. והם עולים כשמט"ט עולה, והם יורדים כשהוא יורד.

עד כל אלו השולטים בשליטה בעוה"ז ע"י מט"ט, עולים לשלוט. וכל אלו היורדים על ידו, יורדים משליטתם. כולם תלויים בסולם, שהוא מט"ט. הויה שולט על כולם, שכתוב, והנה ה' ניצב עליו.

כשהקיץ יעקב, אמר, אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים. מט"ט הוא, בית אלקים, שער להיכנס לפנים, שכתוב, פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יה. זה השער להויה, זה שער השמים. שערי צדק, ושער הויה, ושער השמים הם אחד, שהוא מט"ט.

ב' בחינות במט"ט:

א. ממה שנכלל בחכמה מבחינה הא' של וְשׁוֹב, נקרא בית אלקים.

ב. ממה שנכלל בחסדים מבחינה הב' של וְשׁוֹב, נקרא שער.

ב. וְשׁוֹב, למקומו לחסדים, שאז יש לו חכמה וחסדים, ונבחן אז למושל בכל אשר לו, כי כל מורה על השלמות מכל הצדדים, החכמה והחסדים. וְרַב מורה על השלמות מחכמה לבד, כמו שאמר עשיו ליעקב, יש לי רב. ויעקב אמר לו, יש לי כל.

ושנאמר, העומד בשליטה על העולם בשם שדי, הוא אשר כוח השליטה של מט"ט על העולם, להיות שר העולם, בשליטה של השם שד"י, בבחינה א' של וְשׁוֹב, כי אין שליטה אלא באור החכמה. ואז הוא כלול בשמאל, השם שד"י. ועולה למעלה, לבחינה הב' של וְשׁוֹב, שהיא חזרתו לימין לחסדים, בעלייה לשם הויה, ז"א, חסדים. הוא המקום שיעקב נשלם בו, המקום, שיעקב נעשה מרכבה לז"א.

הי' דשד"י הוא סיום הנוקבא, הנקראת עולם, גבול הים. בשעה שגלי הים, הארת החכמה שבשמאל, רצים ורוצים להחריב העולם להחזירו לתוהו ובוהו, להאיר ממעלה למטה, הם מסתכלים בשכינה, שהיא גבול הים, ואז הם שבים למקומם, לחסדים. וגבול הים הי' של השם שדי, הוא כמו שמפורש השם שדי, שאמר לעולמו די שלא יתפשטו יותר. וגבול הויה י', כי י' ראש בלי גוף, מורה על כוח סיום שבו, שאינו מתפשט ממעלה למטה. כשגלי הים שבשם שדי מגיעים לי', נפסקים להאיר עוד ושבים לחסדים. הכוח שבי' הזאת, מחזיר האורות השמימה, ז"א, חסדים. כיוון שאות י', מחזיר האורות השמימה, שוב לבחינת

וייךר יעקב נדר

עה הנחל של הכל, בינה, למקום הזה שנקרא, אלקים.

עו ישראל שבאמצע הכל, בקו האמצעי, מקבל השפע תחילה ממקור הכל, מבינה, ולאחר שהשפע יגיע אליו, מעביר וממשיך אותו למקום, הנוקבא. שכתוב מתחילה, והיה ה' לי, שיקבל תחילה, ואח"כ כתוב, לאלקים, הנוקבא, שישפיע אח"כ לנוקבא.

עה הקב"ה הבטיח לו, והנה אנוכי עימך ושמרתוך, למה לא האמין, אלא אמר, אם יהיה אלקים עימדי? אלא אמר יעקב, הלום חלמתי, והחלומות מהם שהם אמיתיים ומהם שאינם אמיתיים. ואם יתקיים, אז אדע שחלום אמיתי הוא. וע"כ אמר, אם יהיה אלקים עימדי, כמו שחלמתי, והיה ה' לי לאלקים. אני אהיה מושך ברכות ממעיין

יעקב נוטה לימין יותר משמאל. ואח"כ כשחוזר לארץ, השיג מדרגת ישראל, שהימין נכלל משמאל, והשיג ראש.

פא יעקב אמר, עתה איני צריך לדין רק לחסד, כמו מדרגת יעקב. כשאשוב לבית אבי, אתכלל אז בדין, שהימין יכלול בשמאל, ואתקשר בשמאל כמו בימין, במדרגת ישראל, בעמוד האמצעי.

פירוש אחר. יעקב אמר, עתה, אם יהיה אלקים עימדי, כי עתה דין אני צריך, לשמור אותי עד שאשוב בשלום לבית אבי, כי להכניע הקליפות צריכים להארת השמאל, דין, אלא אחר שאשוב בשלום, אתכלל מרחמים בדין, שימין יהיה כלול משמאל והשמאל מימין, ואתקשר בקשר הנאמן, להכליל כל הספירות כאחד.

ואז, האבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים. כי אחר שהימין והשמאל יכללו זה בזה, יהיה הכל קשר אחד, ואבן, הנוקבא, תתברך מימין ומשמאל, שהם חו"ב, וממעלה וממטה, שהם תו"מ. ומשום זה אתן מעשר מכל. המעשר, הנוקבא, אחת מעשר, תהיה כלולה מכל ע"ס: מדרום וצפון וממעלה וממטה, שהם חו"ב תו"מ.

פב והרי כתוב, ויקח מאבני המקום. שהם י"ב אבנים שמתחת הנוקבא, ולא הנוקבא עצמה. ולא כתוב, אבן שלקח העליונה על כל האבנים, שלקח למקום מושבו, לשרות עליהן, שהוא הנוקבא, שממעל ל"ב האבנים. אלא הרים אותה מצבה עליונה, משום שתלה כל השבח של זה, היסוד, בה, באבן העליונה, כמ"ש, אין זה כי אם בית אלקים. אין זה, עשוי לקיים, להשפיע מוחין, כי אם, בית אלקים, לאבן העליונה, בית אלקים, הנוקבא, ויפה הוא. וע"כ, אשר שמתי מצבה כתוב, ולא כתוב עליונה.

פג יהיה בית אלקים לעולם, שלא יפסק השפע אליה מהיסוד לעולם. בית אלקים, בית הויה, היה צריך לומר. אלא הנוקבא מקום לב"ד, לדינים, משני צדדים העליונים: מצד יובל, ישסו"ת, אלקים חיים. כי ז"ת

כמו שאלקים ישמרני ויעשה לי כל הטובות האלו, כן אני אמשך לו ממקומי, מז"א, כל אלו הברכות, ויתחבר בו קשר הכל, היסוד. מתי? כשאהיה שלם במדרגה שלי, ת"ת, ואהיה שלם במדרגת שלום, יסוד, לתקן בית אבי, הנוקבא, כמ"ש, ושבתי בשלום אל בית אבי. ושבתי בשלום, היסוד, אז, והיה ה' לי לאלקים.

עו ושבתי בשלום. כי שם, בבית אבי, בארץ הקדושה, אשתלם, והיה ה' לי לאלקים, במקום הזה אעלה ממדרגה זו למדרגה אחרת כראוי, ושם אעבוד עבודתו.

עח כתוב, דברי עוונות גברו מני פשעינו אתה תכפרם. דוד ביקש תחילה על עצמו, ואח"כ ביקש על הכל. דברי עוונות גברו מני, אמר דוד, אני יודע בעצמי שחטאתי, אבל כמה רשעים הם בעולם, שנתגברו עליהם חטאים עוד יותר ממני, הואיל וכך, אני מפחד ומבקש לי ולהם, פשעינו אתה תכפרם. שהיה מתיירא מריבוי החטאים של רשעי עולם.

עט בשעה שיש הרבה רשעים בעולם, הם עולים עד המקום שספרי רשעים נפתחים, הנוקבא דו"א, הנקראת ספר, הדין עומד עליו, שנפגמת בסיבת הדינים. וע"כ היה דוד מפחד, שעוונותינו לא יפגמו את הנוקבא וביקש עליהם כפרה. ואמר, לי ולהם אתה תכפרם.

פ יעקב ג"כ מפחד, אולי יחטא, ובסיבת ריבוי הרשעים בעולם, יגיע הפגם עד הנוקבא. ומשום זה לא האמין בהבטחת ה' שניתנה לו. ואל תאמרו שלא האמין בה', אלא שלא האמין בעצמו, ופחד, אולי יחטא, ובצירוף החטאים שבעולם יגרום החטא, שלא ישוב לביתו בשלום, והשמירה תסור ממנו. וע"כ לא האמין בעצמו.

והיה ה' לי לאלקים: כאשר אשוב בשלום, אפילו רחמים אֶשֶׁת לפניי לדין, כדי שאהיה עובד לפניו תמיד. הויה רחמים, ז"א שבאור החסדים, ונוטה לימין. והשם אלקים דין, הנוקבא, שבאור החכמה, ונוטה לשמאל.

אם לטוב, הרי מצד השמאל נתעורר האהבה לזיווג, כמ"ש, שמאלו תחת לראשי. אם לרע, הרי מצד שמאל מתעורר דין הקשה. כמ"ש, מצפון תיפתח הרעה. ע"כ נקראת ודאי בית אלקים.

בית אלקים, שכתוב קרית מלך רב, שהנוקבא היא קריה לבינה, הנקראת מלך רב. אף כאן, הנוקבא היא בית לאלקים, שהוא בינה. כי יש מלך סתם, הנוקבא, ויש מלך רב, ודאי, עולם העליון, בינה, נקרא מלך רב. והנוקבא, המלך סתם, היא קרית מלך רב, בינה.

דבינה, ישו"ת, נקראים ג"כ אלקים. ועל שם חכמה שמשפיעה נקראת חיים.

ומצד יצחק, גבורה דז"א, נקראת ג"כ אלקים. וע"כ כתוב על הנוקבא, בית אלקים, שהוא דין ולא בית ה', שהוא רחמים.

פד יובל, ישו"ת, בינה, אע"פ שדינים מתעוררים ממנה, כולה רחמים, כל חדווה ממנה יוצאת, והיא חדות כל. ולפיכך אין לומר, שנוקבא נקראת בית אלקים, משום שמקבלת דינים מיובל. אלא שנקראת בית אלקים, מורה, שצד הדין הקשה, גבורה דז"א, השמאל שלו.

אמר רבי חייא לאליהו [ר"ח חמא ליה לאליהו]

לירושלים של מטה, כי אלו החכמים כבר היו שנים רבות אחר חורבן ירושלים.

פו וע"כ כל זמן שהחכמים שמחים בעסק התורה, לא יוכל להם ס"מ, כי כתוב, הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו. זהו התורה העליונה, ז"א, הנקרא קול יעקב, בעוד שהקול הוא אינו נפסק, הדיבור שולט ומנצח. וע"כ אין צריכים להפסיק מתורה.

פז הנוטה לשמאל מחרוב את הנוקבא. כי כתוב, אם ה' לא ישמור עיר, שָׁאָ שָׁקֵד שומר. אלו שעוסקים בתורה, הדבקים בקו אמצעי, הנקרא תורה, עומד עליהם העיר הקדושה, הנוקבא, ואז הויה, שהוא עמוד האמצעי, שומר העיר, ולא על אנשים חזקים של העולם, הדבקים בשמאל. וכתוב, אם הויה, קו אמצעי, לא ישמור עיר, שָׁאָ שָׁקֵד שומר, כי סופה להיחרב.

פח רבי חייא ורבי חזקיה היו יושבים תחת האילנות של שדה אונו. נמנם רבי חייא וראה את אליהו, אמר רבי חייא לאליהו, מהוכחת הדרך של אדוני, השדה מאיר, שהוא הנוקבא. אמר אליהו, עתה באתי אליך להודיע, שירושלים קרובה היא להיחרב, וכל ערי החכמים עימה, משום שירושלים הנוקבא, דין, ועומדת על דין, ונחרבת על הדין שבה. וכבר ניתן רשות לס"מ עליה ועל גיבורי העולם, ובאתי להודיע לחכמים, אולי יאריכו השנים של ירושלים, שלא תחרב, שהרי כל זמן שהתורה נמצאת בה, היא עומדת, משום שהתורה היא עה"ח העומד עליה.

כל זמן שהתורה מתעוררת מלמטה, שבני אדם עוסקים בה, עה"ח אינו מסתלק מירושלים של מעלה. פסקה התורה למטה, שבני אדם הפסיקו מלעסוק בה, עה"ח, ז"א, מסתלק מהעולם, מהנוקבא. שהיא נקראת עולם, וכן נקראת ירושלים. ואין הכוונה

וַיֵּרָא וְהָנָה בָּאָר בַּשָּׂדֶה

פט כי דוד ראה, שחשובים ממנו שהיו בעולם, היו בורחים, וכולם לבדם. יעקב ברה, שכתוב, ויברח יעקב שָׂדֶה ארם. משה ברה, שכתוב, ויברח משה מפני פרעה. ודוד, כשברח, כל אלו שליטי הארץ, וכל אלו

פח כתוב, מזמור לדוד, בְּבָרְחוֹ. אמר שירה בברחו, כי מקודם לכן חשב, שהקב"ה יענישו על חטאיו בעוה"ב. וכיוון שראה שכאן בעוה"ז רוצה להיפרע ממנו, היה שמח ואמר שירה.

הנשמות, כן כל העדרים הם הנשמות. וגללו את האבן מעל פי הבאר, שמעבירים מהבאר דין הקשה, שהמים אינם יוצאים לחוץ. וכאשר אלו הנחלים באים אל הים, הנוקבא, מתחזק הדרום ימין חסד, והצפון גבורה, אינו יכול עוד להקפיא המים. הצפון, קו שמאל בלי ימין, חכמה מחוסרת חסדים, וע"כ נקפאים האורות של הנוקבא, ים. ואין הארתה יוצאת לתחתונים, אלא ביציאת קומת חסדים על מסך דחיריק, שהוא קו אמצעי, או מחמת ריבוי החסדים הוא מכריע כוח הימין על השמאל, ונכללים זה בזה, והחכמה מתלבשת בחסדים של הדרום, ואז נמס הקיפאון והשפע נוזל לתחתונים.

וכמו כדי להכריע בין ב' קווים שבבינה, עולה ז"א למ"ן, ונעשה שם קו אמצעי, מכריע, כן כדי להכריע בין ז"א לנוקבא, שהם ימין ושמאל, עולים נשמות הצדיקים, ונעשים קו מכריע ביניהם, שמכריעים כוח הדרום, חסדים, על הצפון, והקיפאון של הים נפתח ונמס. וכמ"ש, כל הנחלים הולכים אל הים. כי הנשמות נקראות נחלים, והן הולכות אל הים ונפתח מקפאונו.

ונאספו שמה כל העדרים, הנחלים, נשמות הצדיקים, ההולכים אל הים. וכמ"ש, גללו את האבן מעל פי הבאר, כי בעת שליטת הצפון על הנוקבא, המים נקפאים ואינם מושפעים לתחתונים, ונבחן כמו שמונה אבן גדולה על פי הבאר. וע"כ אין לדלות מים ממנה. ונשמות הצדיקים, העולות למ"ן, ויוצא קומת חסדים על המסך שלהן, ומכריעים את הימין על השמאל, שעי" ריבוי החסדים שגרמו הנשמות, מתחזק הדרום על הצפון, ואינו נקפא עוד, בדומה לנהר, שמימיו מרובים, שאינו נקפא משום זה.

צד וע"כ כאשר אלו הנחלים באים, מתחזק הדרום, קו ימין, והמים נפתחים מקפאונם ונוולים ומשקים את העדרים, הנשמות, שכתוב יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שְׁדֵי.

גיבורי הארץ וראשי ישראל, כולם היו בורחים עימו, ומסבבים אותו מימינו ומשמאלו, לשמרו מכל הצדדים. כיוון שראה עצמו בשבת הוזה, אמר שירה.

צ כולם בשעת הבריחה פגשו בבאר הוזה, הנוקבא. ודוד לא פגש בה בעת שברח, היה נחשב אז כשונא לנגדה, כי היא הייתה נפרעת ממנו אז, בעד החטא של בת שבע, וע"כ לא פגש בה.

אבל יעקב ומשה הבאר קיבלה בשמחה, ורצתה להתקרב אליהם. כיוון שראתה אותם הבאר, עלו המים לנגדם, כאישה השמחה עם בעלה.

צא אליהו ברח ולא פגש בבאר, כי אליהו הוא למטה מהבאר, הוא המרכבה לנוקבא, באר. ולא למעלה מהבאר, כמו שהיו משה ויעקב. כי אליהו מלאך ועושה שליחות הנוקבא. ומשום שיעקב ומשה היו למעלה מהבאר, שהם מרכבה לז"א, הבאר הייתה שמחה אליהם, והמים עלו לקראתם לקבל אותם, שזה עליית מ"ן לקראת מ"ד, כמו אישה השמחה לבעלה ומקבלת אותו.

צב כתוב, וַיֵּרָא וְהָנָה בְּאֵר בְּשֵׂדָה. שראה את הבאר של מעלה, הנוקבא, ובאר של מטה הייתה מכוונת כנגד הבאר של מעלה. וכתוב, והנה שלושה עדרי צאן רובצים עליה. משמע שג' עדרי צאן הם בקביעות על פי באר. למה כתוב אח"כ, ונאספו שמה כל העדרים, שמשמע שיש עוד עדרים? אלא הם שלושה ולא יותר, דרום מזרח צפון, חסד ת"ת גבורה, דרום בימין, צפון בשמאל, מזרח קו אמצעי. עומדים על באר, מתאחדים בה וממלאים אותה.

משקים אותה, כמ"ש, כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים, נשמות התחתונים שבבי"ע, שכתוב, יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שְׁדֵי. ונאספו שמה כל העדרים, כוונתו על כל הנשמות שבבי"ע. אבל המשקים את הבאר רק שלושה, ג' הקווים, חג"ת.

צג ונאספו שמה כל העדרים, כמ"ש, כל הנחלים הולכים אל הים. הנחלים הם

ונקראת בשם זכר, אדון. בשדה תפוחים קדושים, הנוקבא שמחזה ולמטה. שלושה עדרי צאן, ג' מדרגות עליונות, קדושות, המתקנים על אותה הבאר, נה"י, מושכים מים, שפע, מלמעלה מז"א, וממלאים את הבאר.

צט משום שמקור, יסוד העולם, כשהוא שורה בתוך באר, עושה שם פירות ונובע תמיד, והבאר מתמלאת ממנו. שהיסוד משפיע אל הבאר, הנוקבא, ב' מיני שפע: להולדות נשמות, שהם פירות.

ולזון את התחתונים. כיוון שהבאר נתמלא עם השפע, מן הבאר יִשְׁקו העדרים, כל המוני נשמות וצבאות הקדושים, שכולם שותים מאותה הבאר, כל אחד כפי הראוי לו.

ק והאבן גדולה על פי הבאר. אבן שממנה נכשלים בני העולם, אבן נִגְף וצור מכשול, הס"א, העומדת תמיד על פי הבאר, על פי פקודתה, לתבוע דין של כל העולם, שלא ירד מזון וטוב לעולם. שבעת שהנוקבא מקבלת משמאל בלי ימין, אז היא מענישה ותובעת דין.

קא ונאספו שמה כל העדרים. כל העדרים מחנות הקדושות למעלה, המלאכים, ומחנות הקדושות למטה, הצדיקים. אלו בשירות ותשבחות למעלה. ואלו בתפילות ובקשות למטה. אלו ואלו ביחד, מיד וגללו את האבן מעל פי הבאר, מגללים אותה ומעבירים אותה מן הקודש. והבאר מסתלקת מן הדין, המכונה אבן.

קב על פי ציוויה של הבאר, משיבים האבן למקומה, שתהיה מזומנת לפניו לתבוע דין על העולם, כדי שיתנהג העולם בדין. כי אין העולם יכול להתקיים אלא על דין, שיהיה הכל באמת וצדקה.

קג כיוון שנשלם יעקב, כי מצא את בת זוגו רחל, לא היה צריך עזרה אחרת לאבן ההוא.

קד ויעקב בלבדו גלל את האבן ולא

והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה, משום שהעולם צריך אל הדינים של הנוקבא, וע"כ צריכה להימצא בדין, להוכיח עימו את הרשעים. ולפיכך מחזירים את האבן למקומו, באופן שאין הנוקבא מאירה, אלא בעת הזיווג שהנשמות עולות אליה למ"ן. ואחר הזיווג חוזרת ונסתמת.

צה יעקב, כשישב על הבאר, כיוון שראה שהמים עולים אליו, ידע שאשתו תודמן לו שם. וכן במשה כשישב על הבאר, כיוון שראה המים עולים אליו, ידע שאשתו תודמן לו שם. וכן היה, שאשתו נודמנה שם ליעקב, כמ"ש, עודנו מדבר עימם, ורחל באה עם הצאן, ויהי כאשר ראה. וכן היה במשה, שכתוב, ויבואו הרועים ויגרשום, ושם נודמנה לו ציפורה אשתו. כי הבאר גרמה להם את זה. כי הבאר, הנוקבא העליונה. וכמו שנפגשו בנוקבא עליונה, כן נפגשו עם הנוקבא שבעוה"ז.

צו באר כתובה בפרשה זו שבע פעמים, רמז לשבע, לנוקבא דז"א, שביעי, וכוללת ז"ס. וכן היא נקראת באר שבע.

צז במשה כתוב באר פעם אחת. שכתוב, וישב בארץ מדן וישב על הבאר. משום שמשה נפרש מכל וכל מהבית שלמטה, הנוקבא שמחזה ולמטה דז"א, רחל, הנקראת שבע, והיה דבוק בעולם הנסתר, הנוקבא שמחזה ולמעלה. ויעקב, לא נפרש כלל מהנוקבא שמחזה ולמטה, רחל, עולם הנגלה, הנקראת שבע. וע"כ במשה כתוב, באר, פעם אחת, שכתוב, אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאימה. כי עולם הנסתר נמשכת מאמא, והיא אחת לאמא. ומשום זה היה משה בעל הבית, שהיה שורשו למעלה מן הנוקבא של מטה, הנקראת בית. ונתעלה למעלה ממנה. וע"כ כתוב במשה, וישב על הבאר, למעלה מבאר. וביעקב כתוב, וַיֵּרָא, והנה באר בשדה. ולא כתוב, וישב על הבאר.

צח וַיֵּרָא והנה באר בשדה. באר, מדרגה שנקראת אדון כל הארץ, הנוקבא, בעת שמקבלת חכמה, אשר אז בדכורא מסתיימת,

לקראת האחד, קו אמצעי, הם מקבלים אותו בין שתי הזרועות, ב' הקווים יורדים למטה, שניים הם ואחד ביניהם. אלו שניים הם המושב של הנביאים, המקום שיונקים שמה. אחד ביניהם, שהוא מתחבר כולם, והוא לוקח וכולל את כולם.

הזוהר בא לבאר: א. באר מה היא. ב. למה כתוב ג' עדרי צאן רובצים עליה, שהם נה"י בלבד, ולא יותר.

נודע שמהכרעת הת"ת, אין השמאל יכול להאיר עוד ממעלה למטה, כמו הימין, אלא ממטה למעלה בלבד. ומדבר כאן מיציאת ג' הקווים בשורשם, בנינה. אשר קו הימין, החכמה שבה, וקו שמאל הבינה שבה. ובעת ששני הקווים מאירים בדרך עליה, בהארת החכמה, המאירה רק ממטה למעלה, כשיוצאים לקראת קו האמצעי, שממעט הארת השמאל לבחינת ממטה למעלה, ו"ק, נבחן אז, שב' הקווים מקבלים הכרעת קו האמצעי. בהיותם ב' זרועות חסד וגבורה, שירדו מחכמה ובינה ונעשו לחסד וגבורה, מג"ר לו"ק, כי אינם יכולים יותר להאיר ממעלה למטה. ועוד נבחן, שאלו שני הקווים שנעשו לחו"ג, ירדו עוד למטה, שנעשו לנו"ה, שלמטה מטבור. מטעם תיקון ההתהפכות עליונים למטה, שנעשה בהארת השמאל, שהעלה גזרת דין למעלה, שהוא נה"י, ואחריה חג"ת, ולבסוף הג"ר, למטה מכולם. ומטעם זה שוב ירדו ב' הקווים ירידה שנייה, שנעשו לנו"ה של מטה מטבור, ששם נמצאת גזר הדין.

ולפי שחו"ג ירדו לנו"ה, ירד גם קו אמצעי עימהם, והת"ת נעשה ליסוד. ושנאמר, שניים הם ואחד ביניהם, שגם האחד, קו אמצעי, ירד עימהם. וכדי שלא נטעה, ונדע שכוונתו לנו"ה, מציין אותם, ואומר, ששניים אלו שאומר, הם מושב הנביאים, המקום שיונקים משם נו"ה. וע"כ ירד גם קו אמצעי ביניהם, משום שהוא מתחבר כולם, והוא לוקח וכולל את כולם, כי שני הקווים אינם יכולים להאיר זולת חיבורו עימהם, והוא כולל הארת שניהם. ולפיכך הכרח הוא

נצרך לעזרה מאחר. כי יעקב היה בחיר האבות, קו האמצעי, וע"כ ע"י המשכת החסדים על מסך דחיריק, גלל האבן מעל פי הבאר, שהשמאל נכלל בימין. וכיוון שהיה יכול אל עשיו בעוה"ו, היה יכול לו למעלה. ובכל דבר צריכים מקודם פעולה למטה. כיוון שיעקב עשה מקודם פעולה למטה, בעוה"ו לנצח את עשיו, זכה ג"כ לנצח אותו למעלה, בגלילת האבן שעל פי הבאר, שהוא הביטול של כוחו של עשיו למעלה, המקטרג על ישראל.

קו שני עולמות ירש יעקב: עולם הנגלה ועולם הנסתר, ב' נוקבין דו"א, למעלה מחוזה לאה, ולמטה מחוזה רחל. כי להיותו קו אמצעי, היה לו להכריע ביחוד עליון וביחוד התחתון, כמו ז"א. מלאה יצאו שישה שבטים, חב"ד חג"ת דכלים, עולם הנסתר, שמחזה ולמעלה דו"א. מרחל יצאו ב' שבטים, עולם הנגלה, יונקת מנה"י דו"א, הנוקבא דו"א שמחזה ולמטה. שהם יסוד, הכולל נצח והוד, והמלכות. והם ב' כרובים מט"ט וסנדלפון.

מט"ט נמשך מיניקה מיסוד דו"א, וסנדלפון נמשך ממה שיונקת ממלכות דו"א. שהם כנגד יוסף ובנימין, בני רחל אשת יעקב. ויעקב היה נמצא בין שני העולמות הנגלה והנסתר בצורת ייחוד עליון ויחוד תחתון הנוהג בז"א, כמ"ש שמע ישראל, ובשכמל"ו. ומשום זה כל דבריה של לאה היו במכוסה ובהעלם, וכל דבריה של רחל היו בהתגלות.

קו כתוב, שמעו אליי רודפי צדק. הרודפים לתקן את הנוקבא, הנקראת צדק. הם התובעים סוד האמונה, התובעים דין לתיקון הנוקבא, המכונה אמונה, קו שמאל. הם שנתדבקו בקשר האמונה, הקשר בקו ימין, היודעים דרכיו של מלך העליון, קו אמצעי. הזוהר הזמין, לאותם שזכו לג' קוין, ורודפים לתקן הנוקבא, שהמה ישמעו כמ"ש, שמעו אליי.

קו בעת שעולים ב' הקווים, ויוצאים

נה"י, שחב"ד חג"ת ירדו ונכללו בהם. ההוא, נקראת אז, שדה של תפוחים הקדושים. כמ"ש, מן הבאר ההוא ישקו העדרים, שהם כל המרכבות של המלאכים, וכל המלאכים בעלי הכנפיים. שלושה רובצים על באר, נה"י. ולא יותר, כי כל הט"ס נכללות בג' הללו. ובאר הזו מתמלאת מהם. וכתוב, כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים. והיא נקראת בשם אדנ"י, כמ"ש, אדנ"י אלקים אתה החילות. וכתוב, והאר פניך על מקדשך השמים למען אדנ"י. והיא נקראת אדון כל הארץ. וכמ"ש, הנה ארון הברית אדון כל הארץ.

שירד גם קו אמצעי עימהם, היסוד. כשג' הקווים מאירים בשליטת קו השמאל, במוחין דחכמה, מאירים רק בנה"י שבהם. כי החב"ד ירדו לחג"ת ושניהם לנה"י. אבל בעת שג' הקווים מאירים בשליטת קו הימין, במוחין דחסדים, הכלולים מהארת חכמה, מאירים אז כל הט"ס שבהם, כי החב"ד שבהם לא ירדו לחג"ת לבחינת ו"ק, אלא שמאירים ממעלה למטה כדרכם. וחג"ת לא ירדו לנה"י, כי תיקון ההתהפכות לא נעשה אלא בקו שמאל.

קח באר הקדושה ההוא, הנוקבא, בעת שמאירה בחכמה שבג' קווים, עומדת תחת

ויצא יעקב מבאר שבע

אותו, וכאשר האדם נוטה מדרכי התורה, אז צר כוח, כ"ה, השכינה, שנעשתה צר ואיב שלו, והוא נעשה שונא שלה. ורע ההוא, יצה"ר, שולט עליו, עד שהוא מקטרג עליו בעוה"ז ובעוה"ב.

קיב רע הזה, יצה"ר, שולט על העולם בהרבה אופנים, והרבה ממשלה יש לו בעולם, והוא נחש העריץ, שחטא בו אדה"ר, ובני העולם נכשלים בו, וממשיכים אותו עליהם עד שמוציא נשמתם מהם.

קיג כאשר היצה"ר שולט על הגוף, וכיוון ששולט על הגוף, יוצאת ממנו הנשמה, כי מכיוון שהגוף נטמא הנשמה עולה ממנו. ואינו שולט, להוציא נשמתו של אדם, עד שמקבל רשות. והרבה הם הבאים מצד היצה"ר ושולטים בעולם. וכל המעשים שנעשו בעולם הם שולטים בהם, שע"י פיתויים נעשו, ויש לו ממונים ומשרתים, כולם משרתים במעשי העולם. כלומר, שמפתים בני אדם לעשות מעשים רעים.

קיד וע"כ הוא קץ של השמאל, כמ"ש, קץ כל בשר. ואינו נקרא קץ כל רוח. כי יש ב' קיצים: קץ על בשר, הממונה על הגוף. חיצון, טמא.

קט כתוב, אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת. אשרי שומרי משפט, אשרי הם ישראל, שהקב"ה נתן להם תורת אמת, לעסוק בה יום ולילה, כי כל מי שעוסק בתורה, יש לו חירות מכל דבר, חירות מהמוות, שאינו יכול לשלוט עליו. כי כל מי שעוסק בתורה ונתאחז בה, נתאחז בעה"ת. ואם מרפה את עצמו מעה"ת, הרי עץ המוות שורה עליו ומתאחז בו. כמ"ש, התרפית ביום צרה צר כוחך. התרפית, פירושו, אם הרפה ידיו מתורה.

קי ביום צרה צר כוחך. צר כוחך, צר כוח כה. כי המתרפה מתורה אז צר כוח השכינה, הנקראת כוח. ואינה מגינה עליו. כי השכינה תמיד בימין, ומשמרת את האדם תמיד, כשהולך בדרכי התורה. ואז היא דוחה את הרע לחוץ, שלא יתקרב אל האדם, ולא יוכל לקטרג עליו. וכשהאדם נוטה מדרכי התורה, ומתרפה ממנה, אז צר כוח כ"ה, השכינה, משום שאותו הרע, שמאל, שולט על האדם, ודוחה את כה, השכינה, לחוץ, עד שנעשה צר לו המקום במצור ובמצוק.

קיא כשהאדם אוהז בדרכי התורה, הוא אוהב למעלה ואהוב למטה, ונעשה אהובו של הקב"ה, שהיה אהובו של הקב"ה ואהב

הזוהר מביא הדרכים והתוצאות מב' הצדדים ההופכיים זה לזה, שהם צד הימין וצד השמאל, ומעלת העוסק בתורה מבחינת עה"ה שבה, שכולו ימין. ולעומתו המתרפה בתורה ונופל לעץ המוות, שכולו שמאל. וכן עניין קץ לימין ולעומתו קץ לשמאל, והתוצאות מצד הדרום ולעומתם מצד הצפון.

ע"כ נאמר, אשרי שומרי משפט השומרים אמונתו של הקב"ה. הנוקבא נקראת אמונה. אמונתו של קב"ה, פירושו, ייחוד קב"ה ושכינתו, שבשעת הייחוד נקרא הקב"ה משפט. כי הקב"ה ימין, והשכינה שמאל, וזיווגם משפט. וללא הייחוד, אע"פ שהוא עה"ה, עכ"ו אינו בשלמות הנרצה, ואינו נקרא אז משפט, להיותו נוטה לימין. שע"כ נגרש אדם מגן עדן, כמ"ש, פן ישלח ידו ולקח מעץ החיים ואכל וחי לעולם. והרצון היה שיעלה מ"ן לייחד קב"ה ושכינתו, כמו שומר משפט, שהוא הכרעה ותוצאה מב' הקווים ביחד, ואינו נוטה לא לימין ולא לשמאל. שהקב"ה בזיווג עם השכינה נקרא משפט, כי אז כל דרכיו משפט, בדרך אמצעי הכולל בתוכו את הימין והשמאל ביחד, ואינו נוטה לא לימין ולא לשמאל.

קיט כתוב, עושה צדקה בכל עת. והאם בכל עת יכול האדם לעשות צדקה? מי שהולך בדרכי התורה, ועושה צדקה עם אלו הצריכים צדקה, נבחן לעושה צדקה בכל עת, כי כל מי שעושה צדקה עם העני, הוא מרבה צדקה, הנוקבא, למעלה ולמטה. שגורם זיווג ז"ן למעלה, ושפע ברכות למטה.

קכ מי שמשדל בצדקה, אותה צדקה שעושה, עולה למעלה, ומגיעה למעלה למקום של יעקב, למרכבה עליונה, לנוקבא. וממשיך ברכות למקום שהוא מהמעין של כל המעיינות, מהבינה, שכל המוחין ממנה. ומהצדקה, מהנוקבא אחר שקיבלה ברכות מבינה, ממשיך ומרבה הברכות לכל התחתונים ולכל המרכבות של המלאכים,

וקץ על רוח, הממונה על רוח האדם, משום זה פנימי, קדוש.

קטו בצד ימין, דרום, בו סוד העליון הקדוש של האמונה, עולם הזכר, ז"א, ועולם הנקבה, הנוקבא דז"א. וכל קה"ק, וכל סודות האמונה, שהיא הנוקבא. מכאן הם יוצאים. וכל החיים, וכל החירות, וכל הטוב, וכל האורות מכאן הם. וכל הברכות, וטלי נדבה, וכל האהבה שבאהבות, הכל מצד הזה, ימין, דרום.

קטז מצד צפון מתפשטות המדרגות עד שפסולת הזהב מגיעה למטה, לבי"ע. בצד הטמא, טינפת הטמאה, אוחות למעלה, הזכר, ואוחות למטה, הנקבה, וכאן מזדווגים זכר ונקבה. והם רוכב על נחש, ונחש דכר ונוקבא. וזה עזאזל, הכולל דכר ונוקבא טומאה.

קיז ומכאן המדרגות מתחלקות, וכמה בחינות יוצאות לעולם, המתפשטות מכאן ושולטות על העולם, והן כולן טומאה, ושרים הממונים על העולם. כמבואר, עשיו כשיצא לעולם, היה כולו אדם כמו ורד, הרומז על השמאל, ובשערות כמו שעיר, שהוא מטומאה. ומשם אלופים ממונים התקפים, השולטים בעולם.

קיח אשרי שומרי משפט, השומרים אמונתו של הקב"ה. כי הקב"ה נקרא משפט, וצריך האדם לשמור עצמו, שלא יסור לדרך אחר, אלא שיהיה שומר משפט. משום שהקב"ה הוא משפט. שכל דרכיו משפט. השם משפט, מורה על הכרעת דברים, הבאה אחר שמיעת ב' צדדים, ההפוכים זה לזה. כמו שופט, אחר ששמע היטב כל הטענות של שני הצדדים הרבים, הוא נותן את הכרעתו, ואומר פלוני, אתה זכאי, ופלוני, אתה חייב. והכרעה זו נקרא משפט. וזה קו האמצעי, שמכריע בין שני הקווים ימין ושמאל ההופכיים זה לזה, באופן, שיאירו שניהם לצד הקדושה. ועל שם הכרעתו זו, הוא נקרא משפט.

כדי לבאר הכתוב, אשרי שומרי משפט,

יעקב, אחיי מאין אתם. ויאמרו, מחרן אנחנו. ויאמר, הידעתם את לבן בן נחור. ויאמרו, ידענו. ומשמע, שמושבו של לבן היה בחרן. וא"כ למה הלך ארצה בני קדם?

קנד אלא יעקב אמר, אני רוצה להתחבר עם השכינה, הבאר, משום שאני רוצה לישא אישה. אבי, כשעמד לישא אישה, ושלה את העבד, מצא העבד מעין המים, ואז נודמנה אישה לאבי. והרי במקום הזה, בחרן, לא מצאתי, לא מעין, לא בור, לא מים. ומיד, וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם, ושם נודמן לו הבאר, ונודמן לו אישה.

קכה חרן, הוא ארץ הקדם, ובאר בשדה של חרן הייתה. ואם אינו כן, למה כתוב, ותָרַץ ותָגֵד לאביה. אלא, משום שהיה סמוך לעיר.

קכו למה על הבאר לא נודמנה לו לאה, הרי היא העמידה ליעקב כל אלו השבטים. לא רצה הקב"ה לזווג אותה עם יעקב בגלוי, שכתוב, ויהי בבוקר, והנה היא לאה, אבל מקודם לכן לא נגלה, שזה היה רצון הקב"ה.

קכז משום זה, לא נגלה לאה, אלא רחל, כדי להמשיך עינו וליבו של יעקב ביופיה של רחל, ויקבע דירתו שם, ובשבילה נזדווגה לו גם לאה, והעמידה כל אלו השבטים. במה ידע יעקב מי היא רחל, הלוא לא הכיר אותה? הרועים אמרו לו, כמ"ש, והנה רחל בתו באה עם הצאן.

ולכל צבאות העליונים. וכולם מתברכים, והאורות נתווספים. ומשום שכל התחתונים והמלאכים, נקראים עת, להיותם נמשכים מהנוקבא, שנקראת עת, ע"כ כתוב, עושה צדקה בכל עת. שמרבה השפע בכל דרי עולמות ב"ע, המתפשטים מהנוקבא, ונקראים עת, כמו הנוקבא.

קכא בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, היו מושכים ברכות ממעלה למטה. וכשיצאו ישראל מארץ הקדושה, באו תחת רשות אחר, ונמנעו הברכות מן העולם.

קכב יעקב היה תחת רשות הקדושה, בארץ ישראל, כיוון שיצא מן הארץ, בא ברשות אחר, שאינו קדוש. ומטרם שבא תחת רשות אחר, נגלה עליו הקב"ה בחלום. וראה כל מה שראה, והלכו עימו מלאכים הקדושים, עד שישב על הבאר. וכיוון שישב על הבאר, עלו המים לקראתו. וכן היה אצל משה, כי משם נודמנה לו אשתו. הבאר אינה עולה, אלא בעת שרואה את הקשר שלה, בן זוג, להתחבר עימו. הבאר רומזת על הנוקבא דז"א, ומשה וכן יעקב היו מרכבה לז"א, וע"כ עלו המים לקראתם, כמו נוקבא לקראת בן זוגה.

קכג בתחילה כתוב, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרְנָה, ולבן בחרן היה יושב. וא"כ, למה נסע משם, שכתוב, וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם? ומאין לבו, שמושבו של לבן בחרן היה? כי כתוב, ויאמר להם

אֶעֱבֹדָה שְׁבַע שָׁנִים

מבינה, ואח"כ בא אליה, כדי להימצא בבחינת ז"א, שמים, בבחינת נוקבא דז"א, ארץ. **קכט** ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה. כל שבע השנים היו שקולים בעיניו, כמו שבע שנים העליונות מבינה, שהן אחדות ביחוד אחד, ואינן נפרדות, וכולן אחד, שהן מתקשרות זו בזו. באהבתו אותה, שאהב אותה. להיותה נמצאת לו, כעין ייחוד העליון שבבינה.

קכח ויאמר, אֶעֱבֹדָה שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בתך הקטנה. כדי שלא יאמרו הבריות, שבשביל התשוקה ביופיה של רחל עשה זה, אלא שידעו שעשה בחכמה. כי הלבנה, הנוקבא דז"א, בת שבע שנים, שצריכה להיבנות בז"ס חג"ת נהי"מ. וכל שבע שנים העליונות, חג"ת נהי"מ מבינה, נחו על יעקב מטרם שנשא את רחל, כדי להשפיע לה ז"ס דבינה לז"ס שלה. כי יעקב לקח כולם

העולם, שממשיכים מעולם הנסתר, לאה, עד עולם הנגלה, רחל. עולם הסתום שלמעלה, יובל, לאה, משם ההתחלה, ולא מעולם הנגלה, רחל. ואלו המדרגות סתומות ואינן מתגלות לנו, הן מיובל, ומשום זה נסתמו מיעקב, שלא ידע אפילו, שהן בשביל לאה, שהיא יובל, אלא שחשב אשר מהשמיטה הן, שבשביל רחל.

ועוד טעם, כדי שיעשה התחלה מעולם העליון, שהוא לאה, ע"כ נתכסו ממנו ששייכים ללאה, משום שיובל הוא סתום. ולהיותו סתום ומכוסה מחכמה, לא היה רוצה להתחיל ולהמשיך ממנו, אם לא היה חושב, ששייכים לעולם הנגלה. ואחר שעברו ז' שנות יובל המכוסים, עבד ז' שנות שמיטה הנגלים בשביל רחל, ונתעטר יעקב בשני עולמות, בעולם הנסתר ובעולם הנגלה. ונתאחד בהם.

קל אפילו לבן רמו לו באלו ז"ס, ועצמו לא ידע מה שאומר, כי אמר טוב, כמ"ש, טוב תתי אותה לך. שעבד שבע שנים, ז"ס, כדי להשפיע אותן ז"ס לנוקבא תתאה, רחל, שנקראת שמיטה. טוב, ז"ס עליונות, הנמשכות מבינה, להיותן מנקודה דמפתחא: ט' הוא יסוד, ו' הוא ת"ת, הכולל שש ספירות, ב' הוא ב' אותיות ה'.

יובל, בינה, אינו מתגלה, חסדים מכוסים ונעלמים מחכמה, ושמיטה מתגלה, שהחסדים שבה מתגלים בהארת החכמה. וכן לאה ורחל הן כנגד יובל ושמיטה. כי לאה הנוקבא דז"א שמחזה ולמעלה, כנגד בינה, יובל, עולם הנסתר. ורחל הנוקבא דז"א שמחזה ולמטה, שמיטה, עולם הנגלה.

קלא בשעה שיעקב עבד שבע שנים הראשונות, יצא קול ואמר, מן העולם ועד

צדיק עליון צדיק תחתון

תחתונה ממנו. וכיוון שנה"י הללו מתחברים בתחתון בעת קטנות, הנה אח"כ לעת גדלות, שהעליון מחזיר אל מדרגתו את נה"י שלו ממקום התחתון, עולה עימם למקום העליון, גם התחתון הדבוק בהם, ועי"ז מקבל התחתון את האורות שבעליון. ונמצא עתה שהפרסא שואבת מעליון ומשפעת לתחתון. כי לולא הפרסא, שהורידה והדביקה נה"י דעליון בתחתון, לא היה יכול שום תחתון לעלות ולקבל משהו מן העליון שלו, להיותם ב' מקומות נפרדים. באופן, שנה"י דבינה, שנדבקו בז"א, משפיעים לז"א אחר שיחזרו לבינה, את האורות דבינה. ונה"י דז"א שנדבקו בנוקבא, משפיעים לנוקבא, אחר שחזרו לז"א, את האורות דז"א. ונה"י דנוקבא שנדבקו לנשמות הצדיקים, משפיעים להם, אחר שחזרו לנוקבא את האורות דנוקבא.

ולפיכך נבחן שז"א יושב בין שתי נוקבין, כי נה"י דבינה שירדו לז"א, מדביקים ומעלים אותו לבינה, שהיא נוקבא

קלב לאה ילדה שישה בנים ובת אחת. כי שישה קצוות עומדים עליה, יעקב, ת"ת, הכולל חג"ת נה"י, ובת אחת כנגד המלכות.

קלג רחל הולידה שני צדיקים. כי רחל היא שמיטה, היושבת לעולם בין שני צדיקים. שכתוב, צדיקים יירשו ארץ. והם צדיק למעלה, בז"א, וצדיק למטה, בנוקבא. צדיק למעלה, ממנו נמשכים מים עליונים, אור ישר שממעלה למטה. צדיק למטה, ממנו הנוקבא נובעת מים אל הזכר, או"ח שממטה למעלה, בתשוקה שלמה. נמצא, שיש לה צדיק מצד זה וצדיק מצד זה. כמו שהזכר העליון, ז"א, יושב בין שתי נוקבין, בינה ונוקבא, כן הנוקבא של מטה, הנוקבא שמחזה ולמטה דז"א, יושבת בין שני צדיקים, יוסף ובנימין.

כי הרקיע והפרסא שבאמצע כל פרצוף, בחזה, היא המלכות המסיימת, העולה לת"ת של כל פרצוף, לבינה דגוף, ומורידה חצי בינה ותו"מ דגוף, הנקראים נה"י, למדרגה

עילאה, ונה"י של עצמו שירדו לנוקבא תתאה, מדביקים ומעלים אליו את הנוקבא תתאה. וכן נבחנת הנוקבא תתאה, שיושבת בין שני צדיקים. כי נה"י דו"א, שעיקרם קו אמצעי שבהם, יסוד, ירדו ונדבקו בנוקבא. וזה צדיק העליון, כי נה"י דו"א הם, והוא יוסף. ונה"י של עצמה, שעיקרם הוא יסוד, ירדו ונדבקו בנשמות הצדיקים, וזה צדיק תחתון, כי נה"י דנוקבא תתאה הם, והוא בנימין.

ושנאמר, שהזכר העליון, ז"א, יושב בין שתי נוקבין, הוא משום שיש ב' בחינות נה"י: א. נה"י דעליון מדביקים אותו לנוקבא עילאה בינה, כדי לקבל אורותיה, ב. נה"י דעצמו מדביקים אותו לנוקבא תתאה, להשפיע לה אורותיו.

גם הנוקבא של מטה, הנוקבא שמחזה ולמטה דו"א, יושבת בין שני צדיקים, כי יש לה ג"כ ב' בחינות נה"י בהכרח, שעיקרם הוא יסוד, המכונה צדיק:

א. נה"י דעליון שלה, דו"א, שמקבלת אורותיה מנה"י הללו, מצדיק עליון יוסף, ב. נה"י דעצמה, המדביקים אותה לנשמות הצדיקים להשפיע אליהם, שעיקרה יסוד, צדיק תחתון, בנימין.

קלד ע"כ יוסף ובנימין שני צדיקים. יוסף וזה להיות צדיק למעלה, בז"א, משום ששמר את ברית. בנימין צדיק למטה, בנוקבא, כדי שהשמיטה, הנוקבא, תתעטר בין שני צדיקים, יוסף הצדיק ובנימין הצדיק.

קלה בנימין היה צדיק, משום שלא חטא כל ימיו באות הברית. ואע"פ שלא קרה לו ניסיון של מעשה כמו ליוסף, נקרא צדיק, אלא כל הימים שיעקב היה באבלו של יוסף, לא שימש מיטתו.

קלז הלוא כשבאו למצרים, כבר היה לבנימין בנים? אלא כי כל זמן שיעקב התאבל על יוסף, לא שימש בנימין מיטתו ולא הוליד בנים. אמר בנימין, הרי אחי יוסף את ברית של אבי היה, כי יעקב ת"ת, הכולל חג"ת נה"י, ויוסף יסוד של יעקב. כי

קלט אחר שבא אל יוסף, ונתוודע אל אחיו, חזר לביתו ושימש מיטתו והוליד בנים. וע"כ עשה אותו הקב"ה צדיק למטה, בהנוקבא. ויוסף היה צדיק למעלה, בז"א, ומשום זה הולידה רחל שני בנים. ולאה, שישה בנים ובת.

ואין להקשות איך אפשר שבזמן קצר כזה, מעת שחזרו השבטים עם עגלות פרעה לאביהם, עד חזרתם למצרים, יוליד עשרה בנים. כי אין הוזהר מדבר במקרים גשמיים כלל, אלא בעולמות עליונים, שאין שם סדר זמנים כמו בגשמיות. וזמנים הרוחניים מתבארים בשינוי צורות ומדרגות שהם למעלה ממקום וזמן.

קמ וע"כ אלו שבע שנים הראשונות נתכסו, שיעקב לא ידע שהן בשביל לאה, משום שהיו מיובל, מבינה, עולם הנסתר. ואלו שבע שנים של שמיטה, עולם הנגלה, היו מגולים, שידע, שעובד בשביל רחל. ובשביל שמיטה, עולם הנגלה, עבד באמת בשביל יובל, עולם הנסתר, שחשב שעובד בשביל רחל, שמיטה, ולבסוף הם היו בשביל לאה, יובל. כמ"ש, ויעבוד יעקב ברחל שבע שנים. מבחינת עולם הסתום, לאה, עבד ברחל, ועבד שבע שנים עליונים, ז"ס של לאה. ונמצא נאחו על ידיהן בשני העולמות, שחשב בשביל עולם הנגלה, והמשיך בשביל עולם הנסתר. מכאן למדנו שמתוך נגלה, בא האדם לנסתר.

קמא ואם תאמר, ששנים הראשונות

בשבילה ז"ס, כמו שעשה בשביל יובל, שהיא לאה. אלא כיוון שקיבל על עצמו לעבוד, נחשב לו כאילו כבר עבד, ונמשכו לו תיכף ז"ס בשביל רחל.

מחזה ולמטה דו"א, עולם הנגלה, רחל, כתוב, ה' תפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר. שיתגלה ויתאדר גדלות התורה, כי ע"י עולם הנגלה, רחל, מתגלים החסדים דו"א, הנקרא תורה. ולפיכך נקראת רחל תשבע"פ, להיותה מגלה הסודות של תושב"כ, ז"א. אמנם המקום שמחזה ולמעלה דו"א, עולם הנסתר, לאה, אין שם גילוי התורה, ז"א, אלא היא מכוסה ועטופה בסודות התורה. וע"כ היא נקראת עולם הנסתר.

שעבד, היו בשביל יובל, לאה, היה לו לעבוד מ"ט (49) שנים, כמספר שנות יובל. אלא אלו שבעת הימים ששמר במשחה של לאה, השלימו המספר של מ"ט. כי כל יום נקרא שבע אחת, כמ"ש שבע ביום הילתיף, וכל אחד משבעת ימי המשחה נשלם ונכלל מכל שבעת הימים, ונמצא ז' בכל יום שנקראים פעם אחת. והם שבעה פעם שבעה, העולים מ"ט, כמספר שנות היובל.

קמב וברחל לא שמר בה שבע ימי המשחה, אלא שבע שנים בלבד, בשבילה אחר נישואיה. הלא שנות שמיטה היה צריך לעבוד מקודם, ואח"כ להזדווג בשמיטה, שהיא רחל? כי היה צריך מקודם להמשיך

ארבע קשרים

מספר י"ב הוא המרכבה להמשיך הארת החכמה, הארת ג' קווים, שבכל אחד חו"ב תו"מ, שבז"א הם חו"ג נו"ה, וד' פעמים ג' הם י"ב. וע"כ נבחן שיש ג' פרקים בכל אחד מהזרועות, שהם חו"ג, ובכל אחד מירכיים, שהם נו"ה. ג' קווים משורשים נמשכים מג' חולם שורוק וחיריק, שיש בכל אחד מיעוט מיוחד, המכונה זריעה, ונבחנו לג' זריעות: חולם, עליית המלכות לבינה, ה"ת לנ"ע, שהמדרגה נשארת במ"י דאלקים ואותיות אל"ה נופלות למדרגה שמתחתיה. ש"י נכנסה באור המדרגה ונעשה אויר, שהוא קו ימין. שורוק, ירידת ה"ת מנ"ע, ואותיות אל"ה חוזרות לאותיות מ"י, ונגלה השם אלקים, אמנם נמצא אור החכמה בלי חסד ואינו יכול להאיר, שהוא קו שמאל.

חיריק, המסך דבחי"א, המוציא ו"ק בלי ראש, בחינת ז"א של אותה המדרגה, שהוא קו אמצעי.

אמנם כשמתחברים זה בזה, ע"י קו אמצעי, חיריק, המיוחד השורוק והחולם, ימין ושמאל, כולם נשלמים ומאירים כאחד. ואז נבחנו ג' מיעוטים שבהם לקשרים, שעל ידיהם מתקשרים ג' הקווים זה בזה. כי לולא השורוק לא יצאה הי' מאויר,

קמג לאה הולידה שישה בנים ובת אחת, שהם חג"ת נהי"מ. רחל הולידה שני בנים, שני צדיקים עליון ותחתון. אבל ארבעה בני השפחות, התיקון שלהם איפה נמצא, הרי בכני רחל ולאה כבר יש כל הספירות? הם ארבע קשרים הנקראים אחוריים.

קמד כי בזרוע ימין, חסד, יש שלושה קשרים. כי היד נחלקת לג' פרקים: הקיבורת, הזרוע וכף, שמתחברים ע"י ג' קשרים. ויש קשר אחד באמצע, הגדול מכולם, ונבחן לאחור, להיותו בולט לחוץ מן הגוף. וכמוהו יש קשר אחד אמצעי, בשלושה קשרים שבזרוע השמאלי. וכמוהו אחד בשלושה קשרים שבירך הימני. וכן אחד בשלושה קשרים שבירך השמאלי. ובשעה שהכל מתוקן ד' הקשרים האחוריים נכנסים בפנימיות הגוף, כמ"ש, וכל אחוריהם פְּיָתָה, בפנימיות.

קמה כל שאר הקשרים, חוץ מד', כולם נראים במישור עם איברי הגוף. ואלו הד' בולטים לחוץ מהזרועות ומהירכיים, להראות על בני השפחות, כי אעפ"י שהם במניין י"ב השבטים, מ"מ אינם חשובים כמו בני לאה ובני רחל. ומשום זה בולטים לחוץ מהזרועות ומהירכיים.

וכמ"ש וכל אחוריהם פִּתְּהָ, על קשר האמצעי, שבכל אחד מהזרועות והירכיים שהיו בבחינת אחוריים, בלתי מאירים, חזרו ע"י ייחוד קו אמצעי להיות פנים, להאיר. ב' הקשרים חולם וחיריק, שמהם נמשכים בני רחל ולאה, אפילו בטרם ייחודם זה בזה היו מאירים, אלא בו"ק. ולפיכך אחר ייחודם זה בזה, הם שווים עם איברי הגוף. אבל קשרים האמצעים, שמטרם היחוד היו חשוכים לגמרי בלי אור, לכן גם אחר ייחודם זה בזה, שחזרו לבחינת פנים, מ"מ נשארו בולטים לחוץ מאיברי הגוף, שעוד ניכר בהם שהם אחוריים, להורות, שהם בחינת בני השפחות. שאע"פ שהם במניין י"ב, שזולתם לא היה ג"ר בב' הקווים, הנמשכים מחולם וחיריק, עכ"ז אינם כל כך חשובים, כמו החולם והחיריק שזרועות וירכיים, שהם בני רחל ולאה, מטעם שהם היו מטרם היחוד חשוכים לגמרי, והדין היה רובץ עליהם.

קמו פירוש אחר, אלו בני השפחות, הם ד' קשרים, שכל שאר הקשרים נוסעים מכוחם, ואלו הד' נושאים אותם. וזולתם לא היה ג"ר בב' הקשרים חולם ושורוק, שבכל אחד מהזרועות והירכיים, הרי שכל שאר הקשרים נוסעים ומאירים בכוח אלו הד' קשרי האחוריים. שד' קשרי האחוריים נושאים את שאר הקשרים, שמאירים בהם ג"ר, וזולתם היו כולם נופלים לו"ק. הרי שנושאים את כולם.

מנקודת החולם, קו ימין, והיה נשאר בחסדים בלי חכמה. ולולא החיריק, המיוחד השורוק והחולם זה בזה, לא היה יכול השורוק להאיר מחוסר חסדים. וע"י הכרעת המסך דחיריק את היחוד של החולם והשורוק זה בזה, השיג גם הוא בחינת ראש, בכל אותו השיעור שגרם להאיר את החולם והשורוק. הרי שכולם נקשרים זה בזה, ואם היה נפרד איזה קשר, היה מסתלק הארת כולם. ולפיכך נבחנו לג' קשרים.

באופן שג' קומות של האור שבהם נבחנו לג' פרקים, שבכל אחד מהזרועות והירכיים, וג' מסכים שבהם, שמקשרים האורות ומשלימים אותם להאיר כאחד. והן נבחנו לג' קשרים: חולם, שורוק, חיריק. ושבזרוע ימין יש שלושה קשרים, אבל יש קשר אחד באמצע, הגדול מכולם, הוא משום שקשר האמצעי השורוק, יש בו הארת חכמה, הנקרא רב, גדול. אמנם הוא נבחן לאחור, שאינו מאיר כלום, כי כל עוד שהוא בלי חסדים, אינו יכול להאיר. בשעה שכל ג' הנקודות, חולם שורוק חיריק, מתחברים יחד, שע"י הקומה היוצאת על מסך דחיריק מתחברים החולם והשורוק יחדיו, כל הג' מאירים כאחד, כי גם השורוק, קשר האמצעי, שהיה באחור, ולא היה מאיר, נמצא עתה ששב להיות בחינת פנים, שחזור להאיר, מחמת שנכלל בחסדים שבחולם.

וַיֵּרָא ה' כִּי שְׂנוּאָה לֹאֵה

מה שו"א מקבל מבינה ומשפיע אליה. ואז היא משפיעה לכל העולמות. הרי כל שמחה שבעולמות בי"ע מבינה באה. מקרא זה הוא כלל הכל, שכולל עולם הנסתר ועולם הנגלה, וע"כ סיומו של הכתוב, הללויה, שהוא למעלה מכל השבחים שבתהילים.

קמט וַיֵּרָא ה' כִּי שְׂנוּאָה לֹאֵה. הרי בני שנואה אינם בני הגונים, וכל הבנים הטובים מלאה יצאו. אלא יובל הוא עולם הנסתר, ומשום זה נסתר כל מעשיו מיעקב,

קמו כתוב, וַיֵּרָא ה' כִּי שְׂנוּאָה לֹאֵה ויפתח את רחמה ורחל עקרה. וכתוב, מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה. מושיבי עקרת הבית, רחל העיקר שבבית. אם הבנים שמחה, לאה, שהולידה שישה בנים ובת אחת.

קמח מושיבי עקרת הבית. שמיטה, נוקבא דו"א, העיקר, כי עוה"ז מתנהג על ידה. אם הבנים שמחה, יובל, בינה, שכל שמחה וחווה שבעולמות בי"ע בה תלויה, כי הנוקבא דו"א אין לה מעצמה כלום, אלא

בהסתר. כי המילה הוא רומזת על עולם הנסתר. כי בלאה כתוב, וישכב עימה בלילה הוא. ועבד הלוי הוא. שהלוי עובד כדי להמשיך ברכות ממנו מן הוא לכל העולמות. הוא, הוא עולם העליון הנעלם, ויעקב נתדבק ברצון המגולה. כמ"ש, ודבק באשתו. שכתוב, ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אימו, שהם עולם הנסתר, ודבק באשתו, עולם הנגלה.

קנב וַיֵּרָא ה' כִּי שְׂנוּאָה לָאָה, מטעם שנמשכת מאמא. שהאדם שונא את העריות מצד אימו, משום שאימו עולם הנסתר, שע"כ יעזוב איש את אביו ואת אימו. ומתיחד האדם עם אימו, ואינו חושש לייחוד. וע"כ הכל נעלם מיעקב, כי עולם העליון, לאה, הנמשך מאמא, לא נגלה כלל.

שהייתה אליו באהבה נסתרת, שבגלוי הייתה נראה כשנואה, מטעם שלאה, מחזה ולמעלה דו"א, בחינת אמא, יובל, עולם הנסתר, ע"כ כל ענייניו בסתר.

קנ עולם התחתון, רחל, נוקבא דו"א, בגילוי, התחלת הכל לעלות במדרגות, כמו שחכמה עילאה, חכמה דא"א, התחלת הכל ממעלה למטה, כן עולם התחתון חכמה, התחלת הכל ממטה למעלה. קוראים לה, אתה, משום שהיא שמיטה, והיא בגילוי. החסדים שבה מתגלים בהארת החכמה, ה' היוצא מאויר ונשאר אור. ואז נקראת הנוקבא דו"א בשם שמיטה.

קנא ועולם העליון, יובל, לאה הנמשכת מאמא, אנו קוראים, הוא, שכל דבריו

השבטים

קנד כתוב, בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. וכתוב, שלח את בְּנֵי וַיַּעֲבֹדְנִי. כי ישראל נקרא בן אל הקב"ה, משום שנתדבק בו. כמ"ש, מה שמו ומה שם בנו כי תדע.

כי הספירות נמשכות זו מזו בדרך השתלשלות, בסיבה ומסובב. ומבחינה זו אינם נקראות אב ובן, כי בן פירושו אור של תולדה, אשר מהשתלשלות אור מבחינת חידוש. וע"כ חכמה ובינה מכונים או"א, וז"א מכונה בן אֱלֹהִים. כי בדרך השתלשלות הספירות נמצא ז"א בו"ק. אמנם בעליית מ"ן להכריע בין ב' הקווים ימין ושמאל של הבינה, שנעשה שם קו אמצעי ומיוחד ב' הקווים זה בזה, הוא משיג ממנה ג"ר, כיוון ששלושה יוצאים מאחד, אחד זוכה בשלושתם, מטעם שכל שיעור האור שהתחתון גורם לצאת בעליון, זוכה בו גם התחתון.

ג"ר שז"א זכה בהם נבחנו לאור של תולדה. שמבחינת השתלשלות הספירות אין בו משהו מאור ג"ר, אלא הוא ו"ק, ונמצא שאור ג"ר חידוש, שזכה מטעם שגורם הארת ג"ר בימין ושמאל שבבינה. ומבחינה זו נבחנו ב' הקווים דבינה בשם או"א,

קנג בשביל יעקב נתקיים העולם. הרי בשביל אברהם נתקיים העולם, כמ"ש, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בשביל אברהם. אלא בשביל יעקב נתקיים אברהם, שכתוב, כה אמר ה' אל בית יעקב, אשר פדה את אברהם. כי מקודם לכן היה הקב"ה בורא עולמות ומחריב אותם. כיוון שבא יעקב, נשתכללו ממנו העולמות ולא נחרבו כמקודם. כמ"ש, כה אמר ה' בורֵאֵךְ יַעֲקֹב ויוֹצֵרֶךָ יִשְׂרָאֵל.

אברהם קו ימין דו"א, חסד. וע"כ כתוב, שבשביל אברהם נברא העולם, בשביל החסד, כמ"ש, עולם חסד יִבְנֶה. אמנם בעת יציאת קו השמאל, נעשה מחלוקת בין ב' הקווים. שע"ז כתוב, שהקב"ה היה בורא עולמות ומחריבן, כי מחמת רוב הדינים שבשמאל, כל מה שנבנה מצד הימין, חזר ונחרב מכוח השמאל. עד שבא קו אמצעי, יעקב, והכריע בין ימין לשמאל, ועשה שלום ביניהם. ואז נתקיים העולם ולא נחרב יותר. וכמ"ש, יעקב פדה את אברהם, כי האמת שעולם חסד יִבְנֶה, אברהם, אבל לולא קו אמצעי, יעקב, לא היה קיום לקו ימין, אברהם.

הזוכה את השיעור שגרם בעליון, בשלושה היוצאים מאחד, אחד זוכה בשלושתם. ולפיכך רמזה את זה בבנה הראשון. כי השם בן מורה על אור הנולד מכות התכללות ג' קווים שגרם בעליון, שמשום זה זכה בהם גם התחתון בשלושה. וע"כ רמזה זה בבנה הראשון.

קראה את בן השלישי בשם לוי. כיוון שראובן נקרא בן, על שם היותו קו אמצעי הכולל ג' הקווים. ואע"פ שעצמו קו ימין, נקרא בן על שם ההתכללות. לפי"ז מכש"כ לוי, קו אמצעי עצמו מבחינת הנשמות, היה צריך לקראו בן, ולמה נקרא לוי. שהשם לוי פירושו, לוויית, המורה על קו אמצעי שמחבר ימין ושמאל. ולפי"ז בן מורה שאורו מחודש בקו אמצעי, וכולל ג' הקווים. אמנם להורות על קו אמצעי של הבן, מורה רק השם לוי.

קנו מכאן, שכולל ג' הקווים, כמ"ש, יתר שְׁאֵת, ויתר עו. כי מלכות בצד גבורה. וע"כ קראה אותו ראו בן סתם, להורות שכולל ג' קווים באור של תולדה.

קנו ע"כ אמרה ראו בן סתם, ולא בן ימין, משום שנכלל בשמעון ולוי, כי כן היה דעת לאה, לְקַלּוֹ בְּבָנִים האחרים, כמ"ש, הפעם יִלְוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי יִלְדֵתִי לוֹ שלושה בנים, שהם מורה שהם שלושה המתחברים כאחד. שכל אחד מהם כלול מכל השלושה. וע"כ לא יכלה לקרוא אותו בן ימין, כי כלול ג"כ משמאל.

קנה מרכבה העליונה האבות ודוד המלך מתחבר בהם. וכל הארבעה הללו הם השם הקדוש הויה, יה"ו האבות, ג' הקווים, וה"ת דוד המלך, הנוקבא. ראובן, שמעון, לוי הם ג' קווים יה"ו, ואח"כ יהודה, שורש המלכות, ה"ת דשם הויה. וע"כ כולם הם במקום המרכבה. וכמו שבמרכבה כלולים כל אחד מג' הקווים, כן בשבטים כלול כל אחד מג' הקווים.

קנט וכתוב, ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ה', ע"כ קראה שמו, יהודה. ואז, תעמוד

וז"א בן. נקראים או"א מטעם שחידשו אור הזה אעפ"י שאינו נמצא כלל בהשתלשלות סיבה ומסובב. וז"א נקרא בן, להיותו אור שנתחדש ע"י ימין ושמאל דבינה המולידים. וע"ז כתוב, מה שמו ומה שם בנו כי תדע. שסובב על בינה וז"א, אשר ב' קווי הבינה, שהיו נקראים חכמה ובינה, השיגו השם או"א. וז"א השיג השם בן אֱלֵיהֶם, שנתחדש ויצא מהם. מה שמו, סובב על אמא עילאה, בינה, וקו ימין, שבה חכמה. ושניהם השיגו השם או"א, המולידים. וז"א בן הנולד מהם.

נשמות הצדיקים מתדבקים בהקב"ה, ע"י שעולים למ"ן לזיווג הקב"ה ושכינתו, ונעשים שם לקו אמצעי בין הקב"ה ימין, ובין השכינה שמאל, כמו שז"א עלה למ"ן לבינה, ונעשה קו אמצעי בין ימין ושמאל דבינה. ואז כל אותו השיעור שנשמות הצדיקים גרמו לצאת בקב"ה ושכינתו ע"י זיווגם יחד, זוכות בו גם הן. ומבחינת אור הזה, שהשיגו מזיווג זו"ן, הם נבחנו לבנים אל זו"ן, כי הוא אור של תולדה, שנתחדש מן המולידים, שהם זו"ן.

כתוב, מה שמו ומה שם בנו כי תדע. ללמדנו, כמו ז"א, שנבחן בן לאו"א, מטעם היותו קו אמצעי המכריע בין ב' קווים שבבינה, מאותו הטעם ממש נבחנו נשמות הצדיקים בנים אל זו"ן. כי גם הם קו אמצעי בזיווג זו"ן.

קנה לאה כשהולידה את ראובן, כתוב, ותקרא את שמו ראובן, ראו בן. וכיוון שהוא בחינת חסד, למה לא קראה אותו בן ימין? משום שנכלל בג' קווים המתחברים כאחד, עם שמעון ולוי, קווים שמאל ואמצעי.

כי נשמות השבטים יצאו מזו"ן, אשר מז"א ולא יצאו שישה בנים ובת אחת, ומז"א ורחל ב' צדיקים. בן, אור של תולדה, שזוכה בו קו האמצעי, להיותו המכריע ומיחד הימין והשמאל. ולפיכך קראה לאה את בנה הראשון ראו בן סתם, ולא בן ימין, משום שהשם בן, מורה על קו האמצעי,

יהודה חגת"מ, ויששכר זבולון נו"ה. והוא תיקון הימין, ו"ק חסדים. כך ארבעה בני השפחות, נתחברו בשישה, ו"ק, והם ארבעה קשרים המתחברים בהם, ב' קשרים בחו"ג, וב' קשרים בנו"ה והם תיקון השמאל. וכיוון שנתחברו בימין, כתוב, וכל אחוריהם פְּיָתָה, שהאחוריים נעשה פנימיות. שאע"פ שהם בני השפחות, חושך ואחוריים, מ"מ הם פְּיָתָה, פנימיות.

עשרת השבטים נתבארו בתיקון י"ב, תיקון הימין ותיקון השמאל, כמ"ש, ושמת אותם שתיים מערכות. שישה בני לאה תיקון הימין, וארבעה בני השפחות תיקון השמאל. וב' בני רחל יתבארו לפנינו.

קסג) כל מה שעולם התחתון, הנוקבא שבסיום האצילות, מוליד, הוא בפירוד, כי כתוב, ומשם ייפרד. ומה ביוסף ובנימין? הם אינם עולם אחד, אינם ייחוד מעולם האצילות, הרי לא יצאו מעולם העליון, מהנוקבא שמחזה ולמעלה, לאה, אלא שנוולדו מעולם התחתון, רחל, שלמטה מחזה דו"א, הנמצאת בסיום עולם האצילות. ולידה, פירושה, שהנשמה נמשכת ממעלה למטה. ונמצא, שעולם התחתון מה שמוליד, הוא מוליד למטה, שתולדותיה הם למטה מסיום אצילות, ולא למעלה. וא"כ הם בפירוד, בעולם הבריאה דפרודא.

קסד) אע"פ שכבר נתקנו ב' מיני התיקונים, הימין והשמאל, בבני לאה ובבני השפחות, שזה תיקון י"ב, אמנם, הוא סתום, נמצאים תחת שליטת חסדים מכוסים. וכדי לגלות החסדים בהארת החכמה צריכים לתיקון ב' עיקרים, ב' צדיקים, בעולם התחתון, רחל, חכמה תתאה. מטעם שמחכמה דא"א עד רחל נמצאת החכמה בהעלם.

אבל בכל פעם צדיק יוצא מעולם התחתון ונכנס, בו נכנס וממנו יוצא, ומשום זה הוא נבנה במקום הזה, ועיקר הוא למעלה ועיקר הוא למטה. ובעולם התחתון הוא תמיד. ב' עיקרים, רְצוּא וְשׁוּב, באור הזיווג. רְצוּא, גילוי החכמה, עיקר העליון, המתגלה

מלדת. משום שביהודה נשתכללו ארבע עמודים של הכיסא, שהם חו"ג ות"ת ומלכות, אשר ראובן חסד, שמעון גבורה, לוי ת"ת, יהודה מלכות. הפעם אודה את ה', בכך הזה ולא בכל הבנים. שכל זמן שכנסת ישראל, מלכות, בגלות, השם הקדוש אינו שלם. אע"פ שג' בנים, חג"ת, היו מטרם שהולידה ליהודה, לא נשלם הכיסא, אלא עם יהודה, שהוא מלכות. ומשום זה אמרה, הפעם אודה את ה', ביהודה. וע"כ, ותעמוד מלדת. ותעמוד, שהכיסא עמד על עמודיו. כי עם יהודה נשלמו ד' עמודי הכיסא, חגת"מ.

קט) כתוב, ותעמוד, כי עד יהודה, שהוא מלכות, ותעמוד ביחוד אחד. מכאן ולמטה, למטה ממלכות דאצילות, עולם הפירוד, ג' עולמות ב"ע דפרודא. א"כ ב' בנים שילדה אחר יהודה, יששכר וזבולון, האם הם פירוד, כי נולדו אחר המלכות? לא, כי יששכר וזבולון נתחברו בראובן שמעון לוי, כי ו"ק כאחד הם.

יששכר וזבולון נו"ה, והם אחד עם הגוף, חג"ת, כי ו"ק של הגוף הם חג"ת נה"י, ולפי"ו נמצא שיששכר וזבולון הם קודם המלכות, יהודה, כי הם דבוקים בחג"ת, וע"כ אינם בחינת פירוד. ויהודה, מלכות, כולל בתוכו גם יסוד.

קסא) כל י"ב השבטים הם תיקונים של כנסת ישראל, שהיא פנימיות הנוקבא שמחזה ולמעלה דו"א, הנמשכת מבינה בעוה"ז, מנוקבא שמחזה ולמטה דו"א, להמשיך י"ב התיקונים מעולם העליון, בינה, לעולם התחתון, הנוקבא. ובכללם הם ב' תיקונים: א. לתקן אור העליון השחור, תיקון השמאל, שבהיות החכמה בלי חסדים היא אור שחור, חושך דאמא,

ב. להשיב הכל למקומו, תיקון הימין, להשליט את החסדים, שזולתם אין שום הארה בעולמות, כי אפילו הארת השמאל הוא חושך ושחור זולתו.

קסב) יששכר וזבולון נו"ה. כאן נשתכללו שישה בנים, ו"ק העולם: ראובן שמעון לוי

נמצאים למטה מהנוקבא, למטה מסיום אצילות, בעולם הפירוד.

ב' צדיקים, עליון ותחתון, נמצאים בנוקבא, ב' בחינות נה"י:

א. נה"י דעליון דז"א, שנתדבקו בהנוקבא, יוסף הצדיק,

ב. נה"י דנוקבא עצמה, בנימין הצדיק.

יוסף הצדיק, אע"פ שנוולד מנוקבא, מ"מ הוא מנה"י דז"א שנתדבקו בנוקבא, ולא מנה"י דנוקבא המסיימים האצילות. וע"כ נמצא בעולם אצילות. אבל בנימין נמשך מנה"י של עצמות הנוקבא, המסיימים האצילות. משום שנמשך מנה"י דנוקבא המסיימים האצילות, קראה אותו אימו בן אוני, כי חשבה שהוא בעולם הפירוד. כי אחר לידתו מנה"י דנוקבא, עלה ונמתק למעלה בעולם העליון, בינה, שעלה ונכלל בנה"י דעליון ונעשה נה"י דעליון, דז"א, כמו יוסף. שנעשה יסוד דז"א, כמו יוסף.

כי מסיבת מכירת יוסף, אבד צדיק העליון, שנעלמו המוחין דגדלות, המושפעים ע"י הצדיק העליון, יוסף. ואז לא השפיע ז"א אל הנוקבא אלא רק מוחין דחסדים, ו"ק, להחיות העולמות, שהם מושפעים ע"י בנימין. וע"כ קרא לו אביו בן ימין, חסדים הבאים מימין. הרי גם בנימין חזר ונקשר בנה"י דעליון דז"א, וע"כ נמצא גם הוא בעולם האצילות ולא בפירוד.

וע"כ בעולם התחתון, הצדיק נכנס ויוצא. וע"כ יוסף ובנימין וכל י"ב השבטים הם כמו י"ב של מעלה, ביחוד אחד. אשר שישה בני לאה חג"ת נה"י. וד' בני השפחות ד' קשרים, קשר האמצעי השורוק שבכל אחד מחוג ונו"ה. וב' בני רחל ב' צדיקים, המשפיעים במוחין דגדלות בזיווג ישראל ורחל.

ע"י נה"י דעליון שבנוקבא, יוסף. ושוב, השפעת החסדים, עיקר התחתון, המתגלה ע"י נה"י דנוקבא עצמה, בנימין.

וע"כ, בכל פעם צדיק יוצא מעולם התחתון ונכנס, הוא ב' עניינים בזיווג, רצוא ושוב. בו נכנס וממנו יוצא, הוא ב' פעולות שעושה הצדיק בנוקבא, שבה נכנס לגלות החכמה, וממנה יוצא ומגלה החסדים. ומשום זה נבנה בהנוקבא, ב' עיקרים:

ועיקר הוא למעלה, נה"י מהעליון, יוסף. ועיקר הוא למטה, נה"י מעצמות הנוקבא, בנימין.

עיקר התחתון, בנימין, נמצא תמיד בעולם התחתון, כמ"ש, ויהי בצאת נפשה כי מתה. כי בנימין הצדיק הוא נפשה עצמה של הנוקבא, נה"י דעצמותה, וע"כ הוא תמיד בת. משא"כ יוסף הצדיק, שהוא נה"י דעליון, המגלה בה החכמה, אינו בה תמיד, אלא הוא ושוב תכף.

קסח בעולם התחתון, הנוקבא, הצדיק, בו נכנס וממנה יוצא. כשנכנס הוא יוסף הצדיק, כשיוצא הוא בנימין הצדיק. כמ"ש, ויהי בצאת נפשה כי מתה. נפשה, זהו הצדיק שיוצא ממנה.

קסו וע"כ נקרא בנימין בן אוני, משום שחשבה, שהולידה אותו למטה מאצילות, בעולם הפירוד, ונשאר עשתי עשרה (11) באלו השבטים של מעלה, שבאצילות, כמ"ש, ואביו קרא לו בנימין, בן ימין, כי נסתלק למעלה בעולם העליון. כי כשנאבד יוסף, בנימין מילא את מקומו.

כיוון שיוסף ובנימין נולדו מהנוקבא המסיימת את האצילות, וכל לידה בהכרח ממעלה למטה, והתולדה הוא למטה מהמולידים, ונמצא בהכרח שיוסף ובנימין

הפעם אודה - ותקרא את שמו יהודה

השם הקדוש הויה, רצה להודות אל הקב"ה. אודה ה' בכל לבב, ביצה"ט וביצה"ר, שהם ב' לכבות, בב' היצרים השוכנים בלב, בב'

קסז הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה, הוא כמ"ש, אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה. דוד, בסוד העליון של

צדדים ימין ושמאל.

הקדושה, חסד גבורה ת"ת מלכות.

קעב וה' אמר אל אברם, אחר היפרד לוט מעימו, שא נא עיניך וראה. והאם לפי שיעור הראייה שלו, אברהם ירש הארץ? הלוא רואה האדם עד שלוש או חמש פרסאות. והכתוב אומר, כי את כל הארץ אשר אתה רואה. אלא כיוון שראה ארבע רוחות העולם, צפון ודרום ומזרח ומערב, ראה את כל הארץ. כי ארבע רוחות העולם הן כלל כל העולם. כי זקף אותו הקב"ה על א"י, הנוקבא, והראה אותו, שהיא קשורה ברוחות העולם חו"ב תו"מ דו"א, שהם המרכבה. ואז ראה הכל.

קעד הארץ אשר אתה שוכב עליה, לך אֶתְנָנָה ולזרעך. וכי אותו המקום בלבד הבטיחו הקב"ה, שהיה רק ארבע או חמש אמות ולא יותר. אלא בעת ההיא פָּפַל הקב"ה תחתיו את כל א"י. ונמצא אז אותו המקום, שכלל את כל הארץ. והכלל של כל הארץ רבי שמעון, שהוא המאור של כל הארץ, שקול ככל העולם.

קעה הפעם אודה את ה'. יהודה בן רביעי אל הכיסא, המלכות, רגל רביעי. והוא השלים את הכיסא. וע"כ יהודה לבדו תיקון הכיסא. והוא עמוד, שכל העמודים נסמכים עליו, להיותו המשלים את הכיסא. רבי שמעון, המאיר בכל העולם בתורה, וכמה מאורות מאירים על ידו, על אחת כמה וכמה, שהוא עמוד כל העמודים.

קסח בסוד ישרים ועדה. אלו הם שאר הצדדים שבעוה"ז, הנוקבא, כי לבב כמו דרום וצפון, חו"ג. בסוד ישרים, שאר הצדדים שבעולם, ו"ק, חג"ת נה"י. ונמצא בסוד ישרים, תנה"י. ועדה, המקום של יהודה, מלכות.

קסט וכתוב, ויהודה עוד רך עם אֵל. יהודה, המלכות המחוברת בהויה, ירד משם הויה אל שם אל, המלכות. כמ"ש, ואל זועם בכל יום. וכתוב, אודך בכל ליבי נגד אלקים אֶזְמְרָךְ. נגד אלקים אֶזְמְרָךְ, לשם אלקים ולא לשם הויה, כי אמר שירה למלכות, הנקראת אלקים, כדי לחבר אותה בצד ימין בחסדים. ולפיכך כתוב כאן, אודך בכל ליבי. ולא, בכל לבבי. כי רק במקום אחד אמר שירה, בעת שהמלכות בשמאל, ואינה דבוקה בשם הויה.

קע השם יהודה אוחו בכל הצדדים, בדרום ובמזרח. כי ביהודה יש השם הויה, ופירושו הודאה, כמ"ש, אודה הויה בכל לבב. ששם הויה כולל לכל הצדדים. כי יהודה בא מצד שמאל, כי יהודה נוקבא, הנבנית מצד שמאל. ונמצא התחלתו בצפון, ואוחו בדרום, משום שהולך לימין, חסד, ונאחו בגוף, ת"ת. הרי שאוחו בכל הצדדים. משום זה כתוב, הפעם אודה את הויה, שזה מורה שכולל לכל הצדדים. ואז כתוב, ותעמוד מלדת. כשהולידה ד' בנים, ראובן שמעון לוי ויהודה, שהם חגת"מ, נתתקנה כל המרכבה

ההרהור שלו היה ברחל

[הרהורא דיליה ברחל הות]

לדעת ולהשכיל בכרוז של הציפור, שמכריזה בכל יום בגן עדן. כי הם ראויים להבין דבריה, ולא אחרים, שעוד לא זכו לאלו המדרגות.

ציפור, הנוקבא דו"א. גן, גן העדן, מקום הנוקבא, שהשיגה צורת אמא, בלי שום הכר מצורתה עצמה. שציפור, הנוקבא, יורדת ממקום אמא, אחרי שקיבלה צורתה, ומתעוררת בכל יום בגן עדן, להכריז

קעו בני עליון, קדושים עליונים. ברוכי העולם בעלי מוח האגוז, האספו לדעת, כי ציפור יורדת בכל יום, מתעוררת בגן, שלהבת אש בכנפיה. בידה ג' מגרפות, יעים, חדות כחרב, מפתחות האוצרות ביד ימינה.

וזהר מזמין רק אותם האנשים, שזכו אל המדרגות חו"ב תו"מ: בני עליון, בינה. קדושים עליונים, חכמה ברוכים דעולם, ת"ת. מוח האגוז, מלכות. ואומר להם האספו

החכמה שבנוקבא דז"א, שזה פרי מתוק שלו. הנותן חיים לנפש ורפואה לעצמו, הגוף שלו. ומכריזה ואומרת, מי הוא הזוכה לכל זה, הוא מי שנשמר מהרהור רע, מהרהור המשקר בעה"ח, מהרהור המטמא את הנהר והנחל, מקורו של ישראל, מהרהור הנותן מוות לנפש ושבירה לעצמו, אין לו קיום כלל.

נוקבא מצד עצמותה אינה ראויה לקבל שום מוחין, כי צ"א רוכב עליה. וכל המוחין שמקבלת הוא מכוח עלייתה והתכללותה בכלים דאמא. ולפיכך נקודת עצמותה צריכה להיות גנוזה בה בעולם גמור. ואם היא מתגלה, תכף מסתלקים ממנה כל האורות, כי נגלה, שאינה בחינת אמא, אלא בחינת המלכות, שהצמצום רוכב עליה, ואינה ראויה לקבל אורות דאמא.

ומשום זה הוא עצמה"ד טוב רע. שאם נזהר האדם להידבק בקו אמצעי, המכריע בין הקווים, שקו ימין יאיר ממעלה למטה, וקו שמאל ממטה למעלה, וגם האדם אינו ממשיך הארת חכמה שבקו שמאל ממעלה למעלה, או נבחן שזכה, וזה טוב, שנקודת עצמותה של הנוקבא נגזזת ואינה נודעת. אמנם אם ממשיך הארת השמאל ממעלה למטה, ופוגם בקו אמצעי, נבחן שלא זכה וזה רע, ותכף נגלה עליו נקודת עצמותה של הנוקבא, ואורות החיים פורחים ומסתלקים תכף ממנו.

וענין, לא זכה, אינו צריך מעשה ממש, שימשיך בפועל ממעלה למטה, אלא בהרהור לחטוא, אע"פ שעוד לא חטא בפועל, כבר הוא נבחן שלא זכה וזה רע, ואורות מסתלקים ממנו והרוח שטות, שהוא המוות והרע, מתלבש בו, שהוא המחטיא בפועל, כמ"ש, אין אדם חוטא, אלא אם כן נכנס בו רוח שטות.

וזוכה לאורות העליונים מי שנשמר מהרהור רע, מן ההרהור לחטוא ולהמשיך הארת השמאל ממעלה למטה, מאותו הרהור המשקר ופוגם בעה"ח. כי עה"ח קו אמצעי, המכריע, שקו ימין בלבדו יאיר ממעלה למטה,

משם, להיותה שם שווה לאמא. והשוואה לצורת אמא בג' צורות:

א. קטנות, ו"ק, המכונה כנפיים, שצריכה להיות דומה לכנפי אמא.

ב. הארת החכמה בעודה סתומה, שמקומה ביד שמאל, והיא ג"ר דו"ק.

ג. חסדים המלבישים חכמה, ופותחים אותה להאיר בכל השלמות, ומכונים משום זה, מפתחות האוצרות. שזולתם, כל אוצרות החכמה נשארים סתומים.

הנוקבא ירדה לגן עדן מאמא וקיבלה ממנה שלהבת אש בכנפיה, שהורידה עימה מאמא את הדינים, המכונים שלהבת אש. מקומם מכונה כנפיים, הקטנות מאמא. כמו כן הורידה עימה, בידה ג' מגרפות, חדות כחרב. שביד שמאל הורידה הארת החכמה, ואע"פ שעדיין סתומה, מ"מ היא מבריחה כל הקליפות, שהם הלכלוך וטינופת, הסותמות את צינורות השפע מלהשפיע לתחתונים. ולפיכך מכונה בשם מגרפה חדה כחרב, שמנקה כל לכלוך, עד שלא ניכר עוד מקומו. ולפי שע"י התכללות יש י"ב בחינות, ג' פרקים בכל אחת מחו"ג וכו"ה, המכונים זרועות וירכיים, לפיכך נחשב ג' מגרפות ביד שמאל שלה, ג' פרקי היד. וזו בחינה השנייה שקיבלה מאמא.

מפתחות האוצרות ביד ימינה, הם הבחינה השלישית שהורידה עימה מאמא לגן עדן, אור החסדים שמקומם ביד ימין, המלבישים את החכמה, המכונים מפתחות האוצרות, להיותם פותחים אוצרות החכמה. וזולתם נשארים כל אוצרות החכמה סתומות, כמו במנעול ובריה.

קעו קוראת בכוח לצדיקים שבגן עדן, מי מכם שפניו מאירים, שזכה לחכמה, שנאמר, חכמת אדם תאיר פניו, שנכנס ויצא ונתחזק בעה"ח, שזכה לג' קווים: נכנס בקו ימין, ויצא בקו שמאל, ונתחזק בעה"ח, קו אמצעי. הגיע בענפיו, חג"ת נה"י דז"א, עה"ח וענפיו. ונאחו בשורשיו, ג"ר דו"א. אוכל מפירותיו המתוקים מדבש, הארת

כערער בערבה ולא יראה כי יבוא טוב. **קפא** הרהור טוב העולה למעלה, נאחו בעה"ת, קו אמצעי, ומחויק בענפיו ואוכל מפירותיו. כל הקדושות וכל הברכות יוצאות ממנו, ונוחל חיים לנפשו, ורפואה לעצמו. עליו נאמר, והיה כעץ שתול על מים ועל יובל.

קפב כל דברי העולם הולכים אחר המחשבה וההרהור. שכתוב, והתקדשתם והייתם קדושים. משום שכל הקדושות שבעולם הוא מוציא וממשיך עם הרהור טוב.

קפג מי שנטמא בהרהור רע, כשבא להודווג באשתו, כי רצונו והרהורו באישה אחרת, והוריע זרע בהרהור זה, התליף מדרגות העליונות של מעלה, מדרגת הקודש על מדרגת הטומאה. כמו שהרהור עושה חליפין למטה, שמחליף אשתו באחרת, כן עושה חליפין למעלה. וכמו הגוף של הבן שמוליד נקרא בן תמורה, כך מבחינת נפש שלו נקרא בן תמורה, כי לא משך המשכה קדושה באותו הרהור, והנפש שלו נתחלף במדרגת ס"א.

הפגם הגדול שעושה אם דבק בקדושה, בעה"ת, ומהרהר להמשיך השמאל ממעלה למטה, שתכף עם הרהורו הרע מסתלקים ממנו כל אורות החיים וכל הטוב, ונחלף לו נפש דטומאה במקום נפש דקדושה, כי לא זכה וזה רע. כך המזדווג באשתו וחושב באחרת, כי המזדווגים בקדושה הם מרכבה לז"א ונוקבא העליונים, וכשמהרהר באחרת, מעורר נוקבא דס"א, אשת זנונים, שלעומת הנוקבא דז"א. וגורם, שהארת השמאל מנוקבא תימשך ממעלה למטה לקליפות, שנבחת לעצה"ד טוב ורע, כי אם לא זכה הוא רע. כי נגלה עליה הנקודה דצ"א, שכל האורות דקדושה מסתלקים, ותחתיהם באים האורות דס"א. ונמצא שהמזדווגים נעשו אז מרכבה לזו"ן דקליפות. ולפיכך בן הנולד מזיווג זה נמשך מס"א, ונעשה בן תמורה, שיש בו נפש רעה מס"א, מכוחות צ"א, ואינו ראוי עוד לקבל אור החיים דקדושה.

והקו שמאל רק ממטה למעלה. וכיוון שהאדם הרהר להמשיך ממעלה למטה, נמצא משקר ופוגם בתיקון עה"ת. ולא עוד, אלא שהוא מטמא הנהר, אמא, והנחל, יסוד דאמא, המקור של ז"א, הנקרא ישראל.

כי אחר שהאורות מסתלקים מן הנוקבא, משום שנגלה בה כוח הצמצום, מגיע פגם הזה גם לאמא, מטעם שהנוקבא כבר נכללה באמא. וזה נבחן כמו שהיא נטמאת ממגעה באחרים. כי אמא מצד עצמותה, אין בה שום פגם מצ"א. אלא מכוח שנתכללה עם הנוקבא, נפגמה על ידה. ואמא נקראת נהר יוצא מעדן. ומצד יסודה נקראת נחל, כמ"ש, מנחל בדרך ישתה. ע"כ ירים ראש, שו"א משיג ג"ר וראש מן הנחל, יסוד אמא.

וכתוב, הרהור הנותן מוות לנפש ושבירה לעצמו, כי אחר שמסתלקים האורות מנוקבא, מסתלק גם אור האדם, הנקרא נפש, והכלי שלו שנקרא גוף, נשבר, כי אין לו ממי לקבל אורות החיים, וע"כ נשבר ומת.

קעט ההרהור שטימא את המקור של עה"ת, ז"א, כי העלה הפגם דנוקבא לאמא, עושה אילן השקר, כי הפגם והחורבן דאורות המקור של עה"ת, הולך ובונה את אילן השקר של הס"א. כי כמ"ש, לא נבנתה צור אלא מחורבנה של ירושלים. משום שאותו הרהור עולה ומחליף נפש תחת נפש. נפש מאורות דס"א תחת נפש מאורות הקדושה. כי מחמת ההרהור, עה"ת מסתלק, ועץ המוות מתדבק בו, שממנו מושך את הנפש. כי תכף כשמהרהר בעבירה מסתלקים ממנו אורות דקדושה, שהם עה"ת, כי לא זכה וזה רע. ומתלבשים בו אורות דס"א, עץ המוות. ונמצא בהכרח, שנפשו נמשכת עתה מעץ המוות, ונחלף לו נפש דס"א במקום הנפש דקדושה שהייתה לו.

קפ אוי לו, שבסיבת אותו ההרהור נעקר מעה"ת, ונתדבק בעץ המוות, שאורו נפסק ואינו מתפשט, והדבק בו אינו רואה טוב לעולם. הוא יבש בלי שום לחלוחית של אור, פירותיו מרים כלעננה. ועליו נאמר, והיה

לפיכך נחלפו לו כלים דלאה לכלים דרחל, שכוה הצמצום שהיה ברחל, נדבק בכלים דלאה, ולא יכול להמשיך בזיווגו אלא ו"ק בלי ראש.

קפו ולא ידע שהיא לאה. משום זה לא עלה ראובן בשם, שהיה לו ו"ק חסר ראש, כי שם פירושו השגה. אלא הקב"ה, שהיה יודע שהיא לאה, בינה ואינה צריכה להיפגם מכוח הצמצום של רחל, הראה אותו, שהשפיע לו ראש וג"ר. ואמר, ראו בן, שנולד בעולם. ומשום שנגלה להקב"ה, שבדרך אמת הרהר יעקב ברצונו, לא נפסל ראובן מתוך השבטים הקדושים, שלא היה נחשב לבן תמורה, כי אם לא היה כך, היה נפסל.

קפו משום שההרהור העיקר ועושה מעשה, הקב"ה, שהיה יודע המקום, שאותו ההרהור היה דבוק בעת זריעת טיפה הראשונה, שמר לו לאותו המקום, את הבכורה, כמ"ש, כי הוא הבכור וּבְחֶלְלוֹ יִצְוֶי אָבִיו נִיתְּנָה בְּכוֹרָתוֹ לְיוֹסֵף, כי במקום שההרהור הלך ונדבק בזריעת הטיפה, שם נדבקה ונמסרה הבכורה. ונלקחה הבכורה מראובן, ונמסרה אל המקום שההרהור נדבק בו. ברחל הרהר ונדבק בה הרצון. ע"כ ברחל נדבקה הבכורה. והושב הכל אחר ההרהור והמחשבה.

קפח ההרהור והמחשבה עושה מעשה, ונמשכה המשכה, מכל מה שהאדם נדבק בסתר, שכתוב, לא תהיה אשת המת החוצה. וכאן צריך ההרהור והרצון להידבק בנשמת אחיו המת, ובאותו הרצון והמחשבה מושך המשכה, ועושה המעשה שצריך, ולא ימחה שם המת מן העולם.

קפט אם ישם אליו ליבו, רוחו ונשמתו אליו יאסוף. כי הרצון והמחשבה מושך המשכה ועושה מעשה בכל מה שצריך. וע"כ בתפילה צריכים רצון והרהור לכוון בה. וכן בכל העבודות של הקב"ה, ההרהור והמחשבה עושה מעשה ומושך המשכה לכל מה שצריך.

ואם לא זכה הוא רע, נגלה נקודת הצ"א, ונחלפו אורות החיים על אורות אילן המוות. וכמו שנגלה הרע למטה, בהנוקבא, במקום הטוב שהיה בה, כך נעשה חליפין למעלה באמא, שהפגם עלה גם לז"ת דאמא, שמחמת שהיו מחוברים זה בזה בעת התיקון, נפגמים זה מזה בעת הפגם.

קפד לפיכך כמו הגוף של הבן שמוליד נקרא בן תמורה, כך מבחינת הנפש שלו נקרא ג"כ בן תמורה, כי לא משך המשכה קדושה באותו הרהור, והנפש שלו נתחלף במדרגה אחרת, בס"א הגוף נמשך מנוקבא, והנפש נמשך מאורות דאמא. ולפי שגם אמא נפגמה, נמצא שלא לבד, שהגוף נעשה פגום, אלא גם הנפש מאמא נפגמה, ונבחנת לתמורה, שנחלפה ונעשתה לנפש טמאה.

קפה יעקב השלם, וגלוי להקב"ה, שכל דרכיו של יעקב היו באמת, והרהורי אמת היה מהרהר תמיד בכל דבר, באותו הלילה ששימש בלאה, ההרהור שלו ברחל היה, היה משמש בלאה וחושב ברחל, והמקור שלו הלך בהרהור שלו.

לאה בינה, ורחל מלכות, נוקבא שמחזה ולמטה דז"א. הנוקבא דז"א מצד עצמה אינה יכולה לקבל אור, להיותה בצ"א, אלא שממשיכה מקודם כלים מאמא, מלכות הממותקת במדה"ר, ואז ראויה לקבל האורות. ונמצא שרחל מצד עצמה אינה ראויה לשום אור. אלא אחר שמקבלת הכלים מלאה, מאמא. ויעקב בשבע שנים הראשונות רצה להמשיך ז' אורות חג"ת נהי"מ לרחל, שצריכים להמשיך מקודם כלים מתוקנים מעולם העליון, בינה, לאה, לעולם התחתון, הנוקבא רחל.

נמצא כשבא אל לאה וחשב ברחל, להמשיך האורות אל רחל, שלא ידע שהיא לאה, הנה אז חשב להמשיך האורות בכלים דצ"א מטרם שנמתקו, שהם נקראים רע, לא זכה הוא רע. כי מטרם שנשא את לאה, לא היה יכול להמשיך כלים מתוקנים לרחל.